

SUVANNON

SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA
VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI



"Karjalan neito" Hilja Koskela täytti täydet sata vuotta.

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI



N:o 3 * 2004

T O U K O K U U

SUVANNON SEUTU nro 3/04:

- | | |
|--|---|
| * Haparaisten nuorisoseura 100 vuotta, s. 4 | * Vuoksela-juhla Tyrvännössä, s. 17 |
| * Turkkisen turinat, s. 5 | * Elämäkokemusta sata vuotta, s. 18 |
| * Sakkola-Museon kesäkausi alkoi, s. 6 | * Vuokselan tarina-ilta ja kiisselikestit, s. 19 |
| * Sakkolasta uusi korttisarja, s. 7 | * Desantin vierailu Lepsillassa, s. 20 |
| * Hovinkylässä juhlat, s. 8-9 | * Saaronen-Tappari tapaaminen, s. 21 |
| * Kadonnutta runonlaulajaa etsimässä, s. 10-11 | * Kalevin kuulumiset, s. 22-23 |
| * Unto Seppänen - kannakselaisen tunteen kuvaaja, s. 12-13 | * Kiinnostaako suku ja Metsäpirtti, s. 24-25 |
| * Tahvonan ajo talvisotaa pakoon, s. 14 | * Vuosia täyttäneitä, s. 26-27 |
| * Evakkomatkakuvia kaivataan, s. 15 | * Kirja Lempäälän hautausmaasta, s. 28 |
| * Pietarin sotilassairaala, s. 15 | * Edesmenneitten muistoksi, s. 29 |
| * Virkin virkkeet, s. 16 | * Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan yhteystietoja, s. 32 |

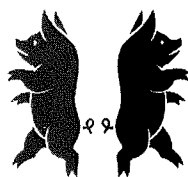
ULKOILUPÄIVÄ 5.6.2004 klo 13.
SAKKOLAN KIRKONKYLÄN NUORISOSEURAN
ulkoilupäivä Aune Laamasella, Sorkkalantie 198, Pirkkala.
Luvassa rokkia, kohvit ja kielakkaroita.
Tervetuloa joukolla mukaan!
Tied. Lea Kankare p. 050 543 6650.

Tuleeko Suvannon Seutu
-lehtesi oikealla osoitteella?
Ilmoita
osoitteenmuutokset
p. 040 730 2622

KUTSU SUKUKOKOUKSEEN
Sukuseura Vilakkalan Eevat
sääntömääräinen sukkokous pidetään
Helatorstaina 20.5.2004 kello 13.00
Pohjois-Pirkanmaan koulutusinstitutissa Ruovedellä.
Ohjelma:
10.00 Jumalanpalvelus Ruoveden kirkossa
12.00 Ruokailu Pohjois-Pirkanmaan koulutusinstitutissa
13.00 Kokous
Pyydetään ilmoittautumiset välittömästi
Suvi Lahtinen 044-2717947 tai
Jorma Länsirinne 044-3209313

Tervetuloa!

Hallitus



SAKKOLA-
JUHLAT
HUITTISISSA
sunnuntaina
1.8.2004.

PAUKUN
PALSTAMuukalaiset
maillamme

Olen monta kertaa miettinyt Karjalan kannaksella esi-isieni mailla liikkessani, mitä venäläiset asuntojen valtaajat



miettivät. Miten he kokevat sen, että he asuvat toisten omistamissa asunnoissa, viljelevät toisten pelloja ja hakevat vieraan omistajan metsää? Vain vaako heidän omaatuntoaan se, että heidän kansansa ajoi oikeat omistajat pakosalle ja he ottivat näiden maat ja mannut haltuunsa? Miltä tuntui siirtyä omalta kotiseudultaan aivan asumattoomaan, outoon ja uuteen ympäristöön, missä asunnot olivat valmiina ja perunat kellarissa?

Sain asiaan valaistusta Säskylän kansalaisopiston järjestämässä Karjala-seminaarissa talvisodan päättymisen päivänä. Seminaarin ehdottomasti mielenkiintoisin luento oli Joensuun yliopiston Karjalan tutkimuslaitoksen erikoistutkijan tohtori Pekka Hakamiehen pitä-

mä esitelmä Luovutettu Karjala neuvostoasukkaiden silmin. Hakamies oli tutkinut kahden venäläisen kollegansa kanssa venäläisväestön siirtymistä Suomelta vallatuille alueille sodan jälkeen.

Suurin osa väestöstä Karjalan kannakselle tuli Tverin Karjalasta ja Jaroslavin alueelta. Mitään pakkoa ei kuulemma muuttamiselle ollut, mutta porkkanoita kyllä tarjottiin. Monet lähtivät sen vuoksi, kun omat asuinsijat jäivät tekojärven alle ja Karjalassa oli tarjolla hyväkuntoisia, tyhjiä asuntoja. Tverin Karjalassa ihmiset sanoivatkin lähtevänsä Suomeen.

Tulijat saivat vapaasti valita asuinpaikkansa ja sopivimman asunnon. Ensiksi tulleet saivat valita ensin ja myöhemmin tulleeille jäivät huonokuntoisemat asunnot. Kaikki oli venäläisten mielestä ollut hoidettua ja siistiä heidän tullessaan Karjalaan.

Talot olivat hyvässä kunnossa ja maalattuja. Kellareissa oli ruokaa ja säilykeitä. Pihat oli hoidettu, samoin metsät. Istutuksia ja kukkapenkkejä oli runsaasti ja puutarhat tuottivat hyvin. Tiet oli pidetty kunnossa ja pellot ojitettu. Usein kotiseutunsa jättäneet olivat viime töikseen siivonneet kotinsa ja koristelleet sen kukkasin, toivottaakseen uudet asukkaat tervetulleiksi.

Neuvostosysteemi pilasi kaiken eikä kukkaan enää välittänyt pitää paikkoja kunnossa. Kauniit hautausmaat ja puistot rappeutuivat. Metsistä ei saanut hakata puita ja peltöjen ojat tukittiin häiritsemästä suurten työkoneiden kulkua. Metsät, tiet ja talot ränsistyivät ja pellot vettyivät niin, etteivät ne tuotta-

neet satoa samalla tavalla kuin aikaisemmin.

Alkuaikoina tulokkaat pelkäsivät suomalaisten kostoja. He pelkäsivät, että karjalaiset tulevat salaa rajavartioiden huomaamatta uuden rajan takaa kotiseudulleen ja kostavat heille, kun he olivat valloittaneet suomalaisten kodit. Venäläiset ajattelivat, että suomalaiset tuntevat sellaisia salaisia kulkureittejä ja polkuja ja tietävät sellaisia salakäytäviä ja piilopaikkoja, joista venäläisillä ei ole mitään tietoa.

Näistä salaisista kätköpaikoistaan käsin suomalaiset voivat helposti käydä tekemässä tihutöitä ja murhia. Monet murhat ja tapot olisivatkin menneet suomalaisten syyksi, ellei oikeaa syyllistä olisi saatu kiinni.

Tutkijat olivat kuulleet oikein legendojakin siitä, miten suomalaiset olivat tulleet venäläisten valtaamaan kotinsa ja näyttäneet uusille asukkaille salaisia raha- ja arvoesineitä sekä ruokavarastoja.

Oikeastaan tuntuu hyvältä, että venäläisetkin ovat näitä asioita ajatelleet. Omatunto on siis ainakin joidenkin kohdalla kolkutellut, koska on pelätty suomalaisten kostoja. Eiköhän hyvä veli venäläinen olisi jo korkea aika korjata tämä kollektiivinen vääryys ja palauttaa väkipakolla viedyt pellot ja metsät niille, joille ne tosiasiallisesti kuuluvat.

Hannu J. Paukku

Sakkola säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 LOIMAA
p. 02-7628152, 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

SEURAAVA SUVANNON SEUTU ILMESTYY KESÄKUUSSA
juhannuksen aikaan, aineistot pitää lähettää to 3.6. mennessä.

LOPPUVUODEN MUUT NUMEROT:

- * Nro 5 heinäkuun loppupuolella, aineistot 5.7.
- * Nro 6 syyskuun puolivälissä, aineistot 30.8.
- * Nro 7 marraskuulla, aineistot 15.10.
- * Nro 8 joulukuussa joulun alla, aineistot 1.12.

Aikatauluihin voit
tulla pieniä muutoksia.
Aineiston viimeinen jättöpäivä
ilmoitetaan aina
edellisessä lehdessä.
Tied. toimitus p. 040 730 2622.

HAPARAISTEN NUORISOSEURAN 100-VUOTISJUHLAT

Lempäälässä Manttaalitalolla sunnuntaina 13.6.2004

Tervehdysten vastaanotto klo 12.30.
Ruokailu klo 13.00, jonka jälkeen juhla.
Juhlapuhujana professori Paavo Liski.
Lopuksi kahvitarjoilu.
TERVETULOA!

Haparaisten nuorisoseura juhlii satavuotispäiviään 13.6.

Vuonna 1904 oli Sakkolassa Haparaisten kylässä Kiiskin talossa kokous, jossa perustettiin Haparaisten nuorisoseura.

Seuran ensimmäiseksi puheenjohtajaksi tuli Pekka Pitkänen, varapuheenjohtajaksi Uno Böckerman, kirjuriksi Aapro Viskari, rahastonhoitajaksi Elisa Nihti ja muiksi johtokunnan jäseniksi Pekka Nuora, Juho Turkkinen, Anni Viskari, Katri Kekki ja Helena Pajari. Oma seurantalokunta Haparaisiin valmistui vuonna 1923.

Nuorisoseura-aate kukoisti ja toiminta oli vilkasta, mutta se myös jatkui vilkkaana raskaiden sotavuosien ja evakoonlähden jälkeenkin Lempäälän Kuljussa, jonne saatiin seurantalo tehdystä vuonna 1955. Nuorisoseurantalokunta myytiin vuonna 1989, mutta Haparaisten nuorisoseura on edelleen vakaasti pystyssä.

Seuran puheenjohtaja on tällä hetkellä Ilpo Viskari ja muina johtokunnan jäseninä ovat Tuula Laitinen, Harri Pajari, Antti Turkkinen, Jari Viskari, Johanna

Yräys-Kallonen, Eveliina Viskari, Simo Pajari ja Terhi Koironen. Jäseniä on noin 100 henkilöä.

Vuosien saatossa olemme mm. pelanneet kyykkää, lentopalloa ja sulkapalloa. Järjestäneet matkoja laskettelemaan ja teatteriin. Olemme pitäneet pikkujouluja, hiihtokilpailuja ja myyjäisiä. Onpa meillä ollut myös tanssikurssi, vastantekokurssi ja virpomisvitsakurssi. Olemme osallistuneet Sakkola-juhlien järjestämiseen Lempäälässä ja kävimme kotiseutumatkalla Haparaisissa vuonna 1998. Siellä näimme mm. paikan, missä seurantalo oli sijainnut, itse rakennus oli muutama vuosi aiemmin lopullisesti hävitetty.

Nuorisoseura järjestää sunnuntaina 13.6.2004 Lempäälän Mantulla 100-vuotisjuhlia. Juhlissa on luvassa musiikkia ja tanssiesityksiä. Juhlapuheen pitää professori Paavo Liski. Juhlissa on myös ruoka- ja kahvitarjoilu.

Tervetuloa juhlaan, kuin myös nuorisoseuran toimintaan muutenkin mukaan, jotta seura eläisi ja voisi hyvin seuraavakin 100 vuotta!

Haparaisilta käy kyykän pelaaminen.



TURKKISEN TURINAT

Kaukana ja kotona

Tässäpä keväturinkoisena sunnuntaiaamuna katselen kotopihalle ja muistelen parin kuukauden aikaisia tapahtumia. Maaliskuun lopulla olimme joukolla niin sakkolalaiset kuin metsäpirttiläiset

Karjalan Liiton säätiö- ja sukuseminaarissa. Tuttuja löytyi ja uusia tuli lämmenhenkisessä tapaamisessa niin Karjalatalolla kuin laivaseminaarissa Tallinnan rannassa. Kaima Hannu, sukunimeltään Paukku, piti innoittavan ja keskustelun liikkeellepanevan puheenvuoron. Seminaarityöskentelyn myötä pääsivät Suvannon rantapitäjät hyvin esille ja saatiinpa hyviä ideoita toiminnan terävöittämiseksi kotiin tuomisiksi. Kiitos Karjalan Liitolle hengen nostattamisesta ja toiminnan nykyaikaistamisideoista. Tutuiksi tulille – terveisiä!

Pääsiäisenä matkasimme Pietariin Kannaksen ja Inkerinmaan halki aina Puskinoon Katariinanpalatsille asti. Antoi paikka taas monenmoista mie-

tittävää. Toisaalta Pietari tsaarinaikaisine upeaksi restauroituine palatseineen ja kirkkoineen, toisaalta kurjistuva Kannas ja Inkerinmaa tölleinen. Varsinkin Viipurissa näkyi kurjistuminen turhan selvästi, kun pehmentävä kevät odotutti pikkuräntäsaateissa tuloaan. Kesäisin Karjalan kaunis luonto kätkee kummasi asumisen ja elämisen kurjuutta Venäjän puoleisessa Karjalassa. Rajamuodollisuuksissa tällä kertaa veti Venäjä joustavuudellaan pitemmän korren. Turhia tarkastuksia on vähennetty ja passin leimaus sujui kuin ajatus – toivottavasti kesäretkilläkin on näin. Suomen tulli oli keksinyt pääsiäislahjan. Ilmeisesti harjoiteltiin uuden työvoiman kanssa tullitarkastuksia ja ruuhkautettiin Suomen puolelle matkailijat. Ehken asiaa kannattaisi miettiä vielä toisenkin kerran asiakasystävällisemmällä tavalla. Itse toiminta oli asiallista ja ystävällistä.

Inkerinmaalta ja Lempaalaasta Pirkkanmaalle ja Lempäälään. Olin emännän kanssa avaamassa paikallista kevään kulttuuritapahtumaa Runomaraton, joka kestää 24 tuntia. Tilaisuudesta vastasi perustettu yhdistys, jota luotsailee eläköitynyt kirjastonjohtajamme, karjalaisjuurinen Rauno Sivonen. Tilaisuudessa olivat merkittävästi esillä Larin Parasken elämäнкааri ja runot. Tervehdyksessäni toin esille kirjastomme edes-

sä olevan patsaan mallin, Aleksanteri Kuparisen eli Aleksanteri Aavan elämäntyön ja runoilijauran sekä sukunsa suurtyön eli Kuparisen Toivon ja muun suvun toimesta tallennetun Kootut Teokset-kokoelman. Valitsin tervehdysrunoksi Vanha Maininki kokoelmasta osuvan tekstin: Runotupaan Tullessa.

Toinen esittämistäni runoista oli Lauku Kotiseudulle. Sen ensiesitys oli Haparaisten Nuorisoseuran 30-vuotisjuhlissa 1934 Sakkolan Haparaisissa. Kesäkuun puolella välissä on mielenkiintoista nähdä ja kuulla satavuotiaan Haparaisten Nuorisoseuran juhlia ja runot Lempäälässä 70 vuotta myöhemmin. Onnittelut jo tässä vaiheessa juhlivalle kotonuorisoseuralle. Sen palkeilla Kekkin Väinö ohjasi ensimmäisen roolini – Viki Vinttitonttu – seuran joulujuhliin neljäkymmentäviisi vuotta sitten. Helmi Uosukainen ja Aino Pokkinen opastivat piirileikkien ja tanhujen jaloihin taitoihin.

Kyllä polkka vieläkin onnistuu, vaikka koviille ottanee peltipyllyn ja ylipainon myötä.

Kaikkia seuratoiminnassa saatuja taitoja olen tarvinnut myöhemmin elämän polun varrella. Kiitos niistä taidoista vetäjillemme ja kanssaharrastajille!

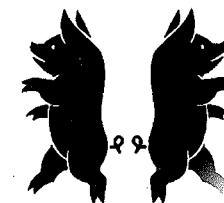
Kevätterveiset Turkkisen lätiästä!
toivottelee

Hannu Viljonpoika

Sakkola-tuotteita - tilaa vaikkapa lahjaksi!

- * Sakkola-viiri, 18,50 euroa * laudeliina/pöytäliina 5 e
- * Sakkola-lippis 10 e * Korttisarja, 8 korttia talviaiheisia sekä uusi kesäsarja!
- * Sakkola-liite Karjala-lehdestä v. 1972, 3 e
- * Muista myös myynnissä olevat kirjat:

Sakkolan historia II 13,50 e
Sakkolan kylät tuvasta tupaan 1939 18,50 e
Tuntematon Rokka 20 e
Hovinkylä 1911-2001 25,50 e
Rajalla rauhatonta 17 e
Kuljettuja polkuja 5 e
Kansansoittajia ja pelimannimusiikkia Karjalan kannakselta I 8,50 e
Shitov: Sakkola-Rautu-kirja (venäjäksi) 13 e
Karjalan kannas sotien jälkeen 10 e
Lehtipuu: Karjala - suomalainen matkaopas 24 e
Koppanen: Juuret syvällä Karjalassa 33 e



Yhteydenotot ja tilaukset
Aila Alanen,
puh. ilt. 03 - 375 2852
tai 040 - 707 6164
sekä Elsa Mäkelä
puh. 040 - 706 9483.

Postikulut lisätään
tuotteiden hintaan.

Sakkola-Museon kesäkausi alkoi

Kylistä esittelyvuorossa Petäjäjärvi

Sakkola-Museon kesäkausi käynnistyi vapun jälkeisenä sunnuntaina 2.5.

Museo on auki joka päivä syyskuun alkupuolelle asti Kuokkalan museoraitilla Lempäälässä: museot ovat avoinna 2.5-5.9.2004 joka päivä klo 11-17.

Tänä kesänä esittelyvuorossa Sakkolan kylistä on Petäjäjärvi, jonka maisemia ja elämänmenoa valottaa seinällinen valokuvia sekä ripaus muuta rekvisiittaa. Petäjäjärven kyläkirjanteko on myös loppusuoralla.

Haparaisten nuorisoseuran 100-vuotisjuhlat on myös näkyvillä.

Larin Paraske, jonka muistovuotta parhaillaan vietetään, on saanut oman kuvakertomuksensa museolle Armas Maasalon esittelyosion viereen.

Näiden ohella esillä on erilaisia käsi-

töitä ja kodin käyttöesineitä, jotka evakojen taipaleilla ovat mukana kulkeutuneet ja lopulta löytäneet tiensä museon kokoelmiin. Samoin voi katsastaa museon kirjahyllyt, tutkailla asuja ja esineitä, silmäillä sota-aikaan liittyvää aineistoa, Sakkolan kirkonkylän puisen pienoismallin, kirkon alttaritaulun taidokkaan jäljennösmalauksen ynnä muuta.

Lempäälässä Kuokkalan museoraittiin kuuluu kaikkiaan kuusi museota: kaupamuseo, pajamuseo, parturi- ja kamppamuseo, suutarimuseo, sotaveteraanien perinnekammari sekä Puskeman Kustaan pirtti; paikkakuntalaisten mielestä oikea termi on Puskeman Kustaan tölli.

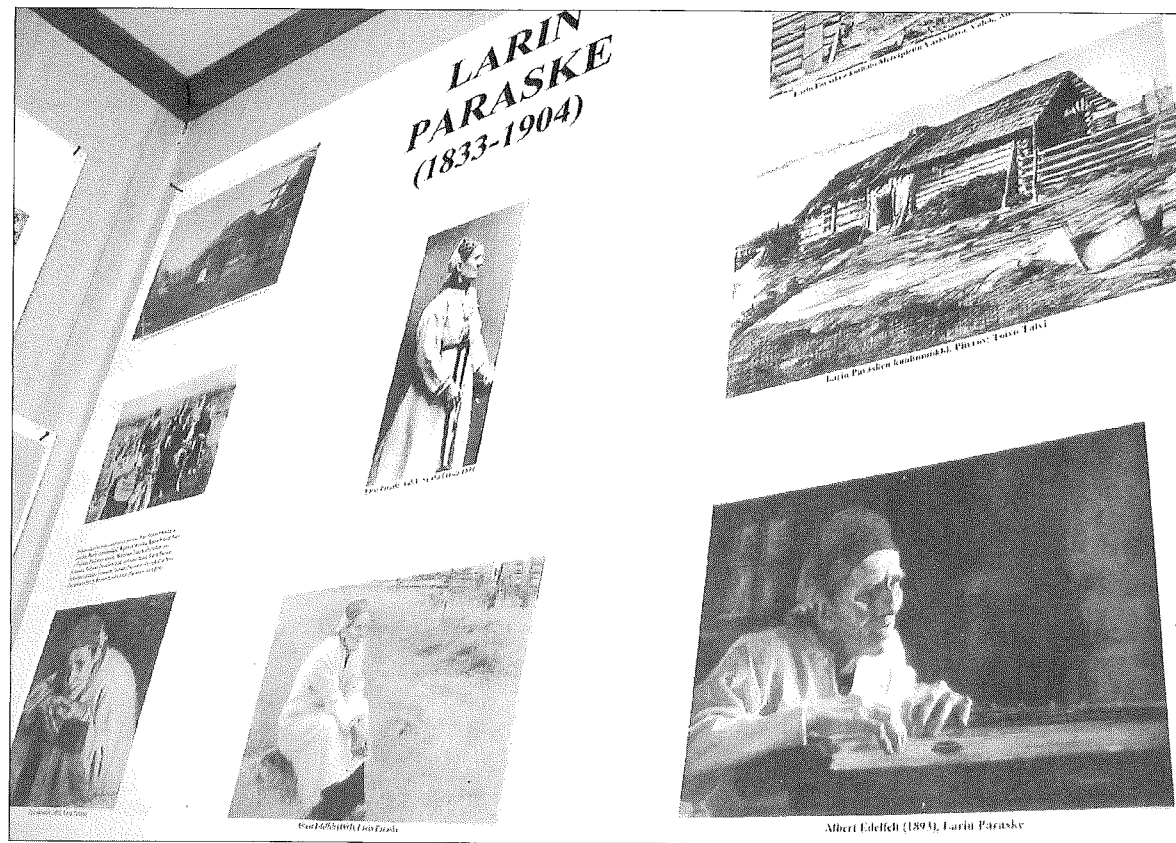
Eli Sakkola-Museon vierailulla on tarjolla muutakin mielenkiintoista.

Pääsymaksu koko museoraitille 3,5 euroa/henkilö, ryhmässä 2,5 euroa/henkilö, lapsilta 1 euro/henkilö.

Pääsymaksu Sakkola-museoon 1 euro/henkilö. Sakkola-museon päivystys on kaupamuseon puolella, jossa päivystävät kesän ajan Lempäälä-Seuran opaat.

Mikäli erityistä Sakkola-Museon esittelyä halutaan, asiasta on hyvä sopia ennakoon joko museovastaava Antti Hynnän (040-8490048), arkistonhoitaja Elsa Mäkelän (040-706 9483) tai Sakkola-Säätiön puheenjohtaja Hannu Turkkinen (050-3839 683) kanssa.

Ja muistakaahan vierailla myös Sakkolan internet-sivuilla ja nettimuseossa. Sivuille on laskettu olleen vuoden 2003 ja 2004 maaliskuun välisenä aikana yli 13 500 kävijää.

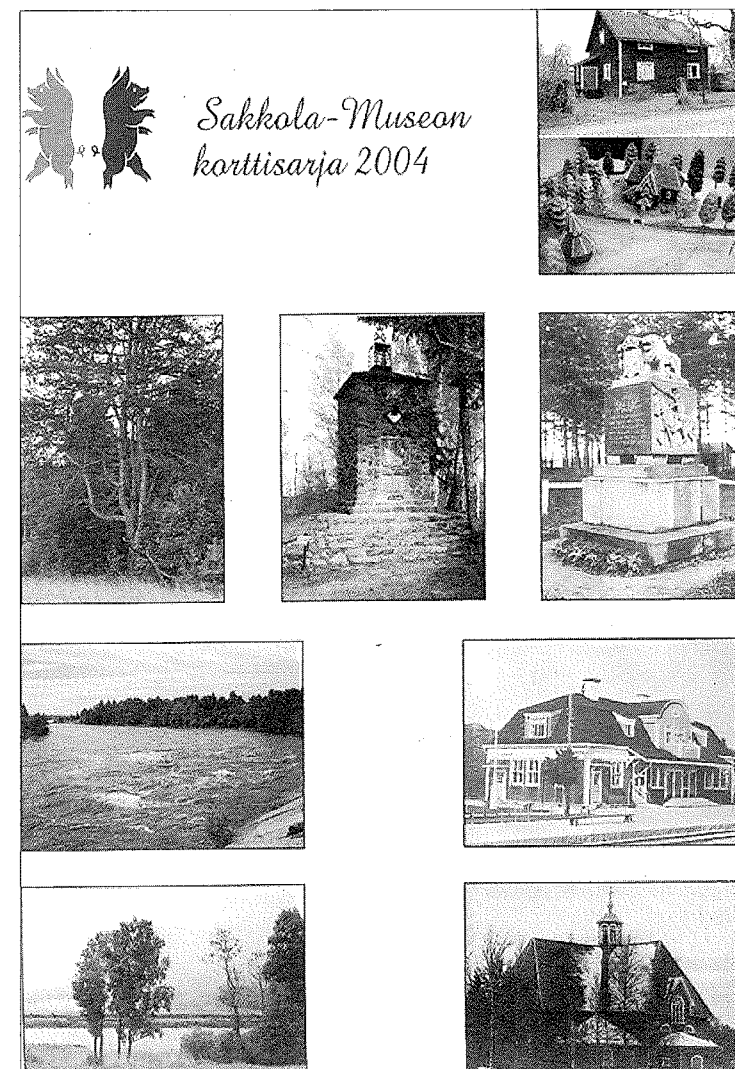


Antti ja Juho Koiranen ovat koostaneet Larin Parasken tarinaa museoväen silmälähtävaksi.

Sakkolasta valmistui uusi korttisarja

Sakkolasta on painatettu kevään aikana uusi korttisarja, jonka voi lunastaa mukaansa vaikkapa museolla käydessä. Kahdeksan kortin sarjan hinta on 3 euroa.

Korttivalikoimaan kuuluu kesäinen nykynäkymä Sakkolan Keljasta Suvannon yli Lapinlahteen, Kiviniemen koski, Sakkolan ja Raudun lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkki ja kuva siitä, millaiseksi on kasvanut talvisodan tykistötulessa vaurioitunut mänty. Yhtä korttia kuvittaa Sakkola-Museo. Lisäksi muistoja herättävät kortit Sakkolan kirkosta, Kiviniemen rautatieasemasta ennen sotia sekä Vapaussodan sankarimuistomerkki Sakkolan kirkolla.



Sakkola-Säätiön kevätkokous hyväksyi tilit ja toiminnan



Sakkola-Säätiön valtuuskunnan kevätkokous pidettiin Lempäälässä 3.4. Kokouksessa vahvistettiin säätiön viime vuoden tilinpäätös sekä toimintakertomus, joka osoitti jälleen kerran taakse jääneen vilkkaan toiminnan vuoden.

Kuvassa asiakirjoja tutkailemassa valtuuskunnan väestä Soini Hartikainen (oik.) Aulis Airta, Yrjö Raaska, Esko Kallonen ja Hannu Paukku, taustalla Hannu Turkkinen ja Aila Alanen.

Kokouksessa ennakoitiin myös tulevia Sakkola-juhlien pitopaikkoja. Tänä vuonna juhlitaan Huittisissa, ja vuonna 2005 Orivesi kutsuu pitäjäjuhlille.

Hovinkyläseura tiedottaa:

KOULUJEN JUHLA HOVINKYLÄSSÄ lauantaina 5.6.2004 klo 12 – 16.

Kutsumme lämpimästi kaikki Karjala – ystävät osallistumaan kylämme koulujen 80 –vuotisjuhlaan !
Petäjäjärven Emäntäkoulu ja Hovinkylän – Ojaniemen kansakoulu aloittivat toimintansa v. 1924.

Kello 12.00 kokoonnumme Emäntäkoulun puistoonlahjoitusmaatalonpoikien muistomerkillä
kunnioittamaan esivanhempia, emäntäkoululaisia ja 1944 evakkoon joutuneita.

Kello 12.30 – 12.50 siirrymme entiselle kansakoulullemme tutustumaan nykyiseen koulutaloon, sekä
Kello 13.00 alkaen viettämään koulujen 80 –vuotisjuhla viereiseen ”RPK” –lomakeskuksen auditorioon ja kahvioon.

OLKAA SYDÄMELLISESTI TERVETULLEITA !

VESILAHDEN LIIKENNE OY KULJETTAA juhlijat ja/tai kotiseutureikeilijät
3.-6.2004 joko 3 tai 4 päivän matkoille Pirkanmaalta Helsingin kautta.

Majoitukset Valkjärven Raduka´sissa ja nyt poikkeuksellisesti juhlijoille myös ”RPK” –lomakeskuksessa Hovinkylässä.

KYSYKÄÄ LISÄTIEDOT JA VARATKAA PAIKAT NOPEASTI MEILTÄ :

Markku Nuora p. 03-3737300, 0400-637730, Meeri Häkkinen p. 09-8011381,
Soini Hartikainen p. 03-6751482, 0400-207844.

Hovinkyläseura myy perinnetuotteita koulujen juhlakirjan rahoittamiseksi :

Ilahduta itseäsi, sukulaisiasi ja ystäviäsi, ja anna lahjaksi historian tietoja heille, ja myös keväällä ”valmistuville” !

Postikorttikokoelma ”Suvannon laaksoa ennen ja nyt”,
8 kuva-aihetta kauneimmista kohteista entisen Sakkolan
alueelta tyylikkäässä kuoressa, juhlahinta 3,- e / sarja + pk.

90 -vuotis juhlakirja ”Hovinkylä 1911 – 2001”, 250 sivua täynnä historiaa Karjalan Kannaksen lahjoitusmailta,
koottuna arvostetuista historian kirjoista ja lehdistä, ja entisten asukkaiden ja nykyisen perinneväen kokemuksista.
Muovikantinen näköispainos, hinta 25,- euroa / kpl + pk.

Kylän 80 -vuotisjuhlakirja ”Hovinkylä 1911 – 1991”,
saatavana nyt yhteen nidottuna näköispainoksena 90 -vuotisjuhlakirjan kanssa. Yhteishinta 35,- euroa / kpl + pk.

Koulujen 80 -vuotis juhlakirja ”Hovinkylä – Ojaniemi 1924 – 2004”, yhteisen koulupiirin kansakoululaisten ja
Petäjäjärven Emäntäkoulun väen kunniaksi. Kirja valmistuu alkukesällä 2004 aikaisempien kirjojen kokoisena,
täynnä kertomuksia ja kuvia koko ajalta. Kirja toimitetaan arvokkaana kluuttikantisena juhlapainoksena.
Hinta 50,- euroa / kpl + pk. Ennakotilaajille, jotka maksavat 20,- euroa / kpl ennakkona ennen 15.05.2004
tilille 504104-214482 Hauhon OP / Hovin- kyläseura-juhlakirja, on kirjan loppuhinta 5,- euroa halvempi.

Yllä olevien perinnetuotteiden myynnin tuotto käytetään nyt koulujen juhlakirjan ja juhlan kuluihin.

Tee tilaus :

Meeri Häkkinen p. 09-8011381, Katajatie 8, 02360 Espoo, tai
Soini Hartikainen p. 03-6751482, 0400-207844,
Jähkyentie 66, 14700 Hauho.

HOVINKYLÄN JA OJANIEMEN LASTEN KANSAKOULU ODOTTAA YSTÄVIÄ 80 -VUOTISJUHLAANSA 5.6.2004.



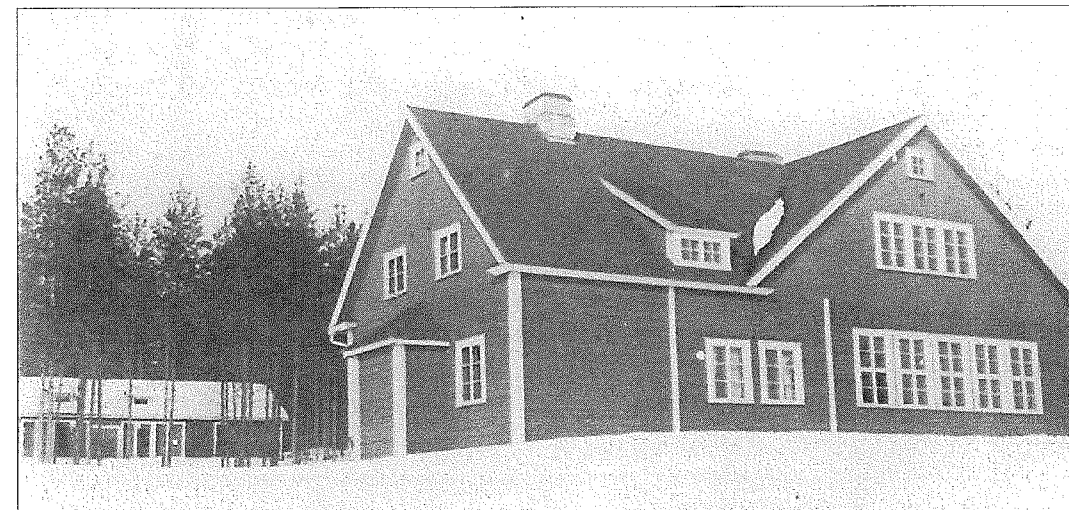
Hovinkylän kansakoululaiset
vuonna 1938: Alin rivi vasem-
malta Eila Pulakka, Orvokki
Leppänen, Saimi Naskali, Maire Tirri,
Sinikka Kummila, Elli Nykänen, Helvi
Ollikainen, Saini Makkara, Manda
(Aini) Naskali, Senni Naskali ja Kerttu
Kuparinen.

Toinen rivi vasemmalta Matti Väy-
rynen, Toimi Virolainen, Kaino Kiuru,
Jouko Leppänen, Viljo Virolainen, Unto

Loponen, Arvi Ollikainen, Urho Nihti,
Matti Nalli, Toivo Väyrynen, Tauno
Nykänen, Tauno Naskali ja Niilo Ku-
pana.

Kolmas rivi vasemmalta Esteri Van-
hanen, Margit Kosonen, Lahja Olli-
kainen, Raili Tirri, Senja Hartikainen,
Senja Ivanoff, Ilma Luostarinen, Sylvi
Lamppu, Paula Leppänen, Senja Nih-
ti, Senja Ollikainen ja reunassa opetta-
jatar Tyyne Kummila.

Ylin rivi, takimmaisena opettaja K.A.
Tuohinto, vasemmalta Ilmari Ivanoff,
Viljo Naskali, Väinö Särkkinen, Tau-
no Söder, Reino Tirri, Johannes
Lamppu, Vilho Ollikainen, Pentti Hink-
kanen, Veikko Rytty, Pentti Karja,
Eino Hinkkanen, Tauno Leppänen,
Arvo Naskali, Väinö Leppänen, Kai-
no Leppänen, Toimi Leppänen, Aar-
ne Hartikainen ja Soini Airikainen.



Hovinkylän
kansakoulu.

Kadonnutta runonlaulajaa etsimässä

Matkalla Porvooseen poikkesin Hämeenlinnan taidemuseos-
sa ihailmassa taas kerran
Albert Edelfeltin maalausta Larin Paras-
kesta. Lahti ja Hämeenlinna kävivät ta-
kavuosina kovaa kulttuuritaistoa tuos-
ta taulusta, joka jäi Hämeenlinnaan. Ti-
mellyksessä joku jopa vaati Kiovan tai-
demuseosta samanlaista Paraske-
taulua, jossa runonlaulajalla on kantele sylis-
sään.

Helsingin Mannerheimintien lumipy-
ryssä tuskin erottui Alpo Sailon piskui-
nen Paraske-patsas. Matka jatkui Por-
vooseen, Suomen toiseksi vanhimpaan
kaupunkiin, jossa tulee heti sellainen
nostalginen tunne, syinä mm. Porvoon
valtiopäivät, kustannustoiminta alkoi
sieltä, Albert Edelfelt palasi ainakin 20
vuoden ajan aina kesäisin sinne Parii-
sista, Runeberg kirjoitti siellä Maamme-
laulun ja Porilaisten marssin sanat etc.

Mutta runsas sata vuotta sitten siellä
tehtiin toisenkinlaista kulttuurityötä:
siellä merkittiin muistiin valtava määrä
itkuvirsiä sekä ennen kaikkea kansan-
runoa. Pastori Adolf Neovius siellä lau-
latti useamman vuoden ajan luultavasti
vain Larin Paraskea. Muistiin merkittiin
yli 32 000 säettä ja yli 3000 muuta kan-
sanperinnetietoa – siis enemmän kuin
koko Kalevalassa.

Joulun lapsi 1833 –

Paraskeva, sepän tytär

Eivät tienneet vanhemmat, mitä hei-
dän neljännessä lapsestaan oli tuleva.
Pohjois-Inkerin Lempaalassa Mäkien
kylässä seppä Nikitta Nikitanpoika ja
vaimonsa Tatjana Vasilintytär olivat
koko joulunalusajan odottaneet lapsen
syntyvän. Vasta 27.12.1833 odotus pal-
kittiin, syntyi tytär. Kasteessa annettiin
tytölle nimi Paraskeva. Ajan oloille omi-
naista on se, että sepän neljännen ”vu-
nukan” lapsuudesta on vain vähän tie-
toa. Mutta jo hyvin pienestä pitäen tyt-
tö alkoi opetella paikkakunnan runon-
laulajilta kuulemansa runot ulkoa ja voiti-
ti monissa laulukilpailuissa toiset nuo-
ret. Inkerissä runonlaulajia oli sato-
ja.

Paraske meni naimisiin Suomen puo-

lulle Gavril Stepanovin eli Kaurila Tep-
pananpojan kanssa vuosisadan puoli-
välin paikkeilla ja he saivat yhdeksän
lasta, joista vain kolme jäi eloon. Mie-
hensä mukaan Paraskesta tuli Larin Pa-
raske ja aikaa myöden ”karjalaisen lau-
lajanaisten symboli”, sanoi kirjassaan
Senni Timonen.

Pastori Adolf Neovius ja Larin Paraske

Ensi tapaaminen oli puhdas sattuma.
Kerrotaan, että Paraske toi Sakkulan
pappilaan erästä vanhaa naista hake-
maan virkatodistusta. Pastori Neovius
alkoi tiedustella, tunteeko saattaja eräs-
tä hyvää runonlaulajaa Paraskea. Tämä
myönsi itse se ja sellainen olevansa, ja
jäikin muutamaksi päiväksi ”haastatel-
tatavaksi”.

Käytin edellä Karjalan kannaksen Sak-
kolaista nimitystä Sakkula, joka oli kan-
sakielinen nimi suurelle pitäjälle. Siihen-
hän kuuluivat alkuaan myös Raudun ja

Metsäpirtit pitäjät. Sakkula-nimen kirjoj-
tustapa tulee ortodoksien käyttämästä
Sakku-sanasta, jolla tarkoitettiin Isak-
nimeä. Niin sitten puhuttiin jopa Suur-
Sakkulasta.

Jo lapsena Paraske lauloi muiden tyt-
töjen kanssa haavettaan sulhasesta:

*Mie kui saisin Sakkulasta
mitä mielein tekköö
aivoini ajattelu
saisin miehen mielellisen
toveritsan toimellisen.*

Ja toivehan toteutui, ainakin osittain.
Mutta suurissa rahavaikeuksissa ja mie-
hen sairastaessa Parasken täytyi laulaa
”rahasta” – ja kuulijoita riitti Helsingin
herroista taidemaalareihin ja säveltäjiin
saakka. Oli Sibeliusta, Edelfeltiä, Järne-
feltiä, Sparrea, Ahlqvistia, Hirniä ja vaika-
kapa Gallén-Kallelaa myöten. Ihmetys-
tä herätti Parasken erittäin voimakas
eläytymiskyky hänen siirtyessään tun-
nelmasta toiseen, ilosta suruun. Huvit-

Kalevala

taiffta

Wanhaja Karjalan Runoja

Suomen kansan muinofista
ajoista.

150 vuotta
är



tavana anekdoottina kerrottiin jopa sii-
tä, miten Neoviuksen antamasta merkis-
tä Paraske alkoi liikuttua ja puhkesi her-
kään itkun laulaessaan. Porvoon kau-
pungin eräässä matkailumainoksessa
komeilee Albert Edelfeltin v.1899 kirjoit-
tama ja Kai Niemisen suomentama runo:

*Suuren nimen
tahraton ja kirkas väri
täältä loistaa maailmalle:
Johan Ludvig Runeberg!
Porvoossa hän kielen palkein
lietsoi mielen hehkumaan —
juhli Pohjola ja hohde
säihkyi kautta synnyinmaan.*

Tässä runossa voisi myös vaihtaa
Runebergin nimen olematta suurikaan
fennomaani nimiin Neovius ja Larin Pa-
raske, niin valtava on näiden kahden
muistama ja muistiinmerkitsemä runoaar-
teisto. Usein tosin väitetään, että Pa-
rasken löysi Theodor Schvindt, kansan-
perinteen ja käsityötaidon tallentaja.
Luotan kuitenkin moneen asiantunti-

jaan (Martti Haavio, Senni Timonen,
Veikko Ruoppila etc.), että juuri Adolf
Alarik Neovius on se ”ainoa oikea löy-
täjä”. Otavan Isotietokin käyttää mer-
kitään ”Parasken löytäjä”, mutta pitää
Neoviusta lähinnä historioitsijana ja
myöhemmän Lohjan kirkkoherrana.

Sitä paitsi muut Parasken laulattajat
(Aug. Ahlqvist, A.A. Borenius jne.) ta-
pasivat hänet vain lyhyen ajan, moni
melkein vain sattumoisin. Pastori Neo-
vius taas laulatti häntä Sakkolassa ja
kappeliseurakunta Metsäpirtissä apu-
pappina toimiessaan parin vuoden ajan.
Neovius pääsi pian takaisin vanhaan
kotikaupunkiinsa Porvooseen, kun piis-
pa C.H. Alopaeus kutsui hänet sihtee-
riksen. Siinä virassa Neoviukselle jäi
varmaan enemmän aikaa laulattaa ja
merkitä muistiin itkuvirsiä, kansanperin-
nettä ja runoja. Tätähän tapahtui neli-
sen vuotta, ja Paraskea kävivät kuule-
massa ja maalaamassa karelianismin
kuuluisimmat edustajat.

Monen muun ohella odotankin, että

pian aletaan myös kirjoittaa teologi-his-
torioitsija Adolf Alarik Neoviuksen (ään-
netään: neuvius!) elämäkertaa hänen
elinvuosiltaan (1858-1913), niin paljon
hän on merkinnyt runoperinteen ke-
ruussa.

Automatkani tavoitteessa Porvoossa
ihmettelen, ettei pastori Neoviuksen ta-
lossa, osoitteessa Välikatu 11, ole mi-
tään muistolaattaa Parasken kanssa teh-
dystä suurtyöstä. Asia valkenee vasta,
kun Porvoon museon intendentti Mar-
keta Tamminen (joka viettää kesiään
Lempäälässä) selittää minulle puheli-
messa:

– Tässä Välikadun talossa n:o 11 Neo-
vius haastatteli Paraske useana vuon-
na. Talossa toimii nykyään Edelfelt-Vall-
gren -museo. Mitään laattaa ei seinässä
ole, sillä museo vastusti asiaa parikym-
mentä vuotta sitten, kun Larin Paras-
ken muistomerkillä etsittiin paikkaa. Pa-
rasken ja Neoviuksen kuvat ovat relie-
feinä pyöreässä muistolaatassa pienes-
sä puistikossa lähellä Porvoon tuomio-
kirkkoa Vuorikadun ja Välikadun muo-
dostamassa kolmiossa. Paraske ei tiet-
tävasti asunut Neoviuksilla, vaan kau-
pungin raatihuoneessa, josta kaupunki
vuokrasi tilapäisille asukeille pieniä huo-
neita. Raatihuone ja Välikatu ovat kul-
mittain vierekkäisiä rakennuksia, molem-
mat Vanhan raatihuoneentorin varrella.

Ystävällistä porvoolaista mentaliteet-
tia kuvaa vielä se, että Tamminen lähetti
Edelfelt-Vallgrenin museon kollegansa
tarkistamaan laattatekstin kukkulalta. Se
kuuluu näin:

AD. NEOVIUS 1891-1901 LARIN PA-
RASKE. Molempien kuvat ovat keskel-
lä ja Neoviuksella on kynä ja paperi kä-
dessään.

Olin löytänyt etsimäni runonlaulajan,
ja hänen muistiinmerkitsijänsäkin.

Mahtava työpari.

Jaakko Nurmesniemi

Kirjoittaja on filosofian maisteri, eläk-
keellä olevan lukion lehtori ja Lempää-
lä-opiston kirjakahvilan vetäjä. Jaakko
Nurmesniemi ja sakkolaisjuurinen vai-
monsan Terttu ovat mm. valmistaneet
Paraske-aiheista ohjelmaa yhdessä esi-
tettäväkseen.

Mitä ne runonlaulajat oikein olivat?

He olivat kalevalamittaisen kansanrunouden esittäjiä, jotka ulkomuistista
lauoivat sepittämiään/kuulemiaan vanhoja asioita tai neuvoja eri tilanteis-
sa. Tavallisin tapa oli kaksinlaulanta, jossa laulaja esitteli eli johdatteli ja
puoltaja eli säestäjä kertasi säkeet. Inkerissä naiset esiintyivät niin, että
esilaulaja lauloi säkeen ja kuoro toisti sen.

Meillä laulajia on tavattu neljällä suunnalla: Vienassa, Raja-Karjalassa,
Etelä-Karjalassa ja Inkerinmaalla. Oli Arhippa Pertusta, Domna Huovista,
Mateli Kuivalatarta. Mutta tänään puhumme inkerikko Larin Paraskesta.

Vielä sananen itse lauluista: Niitä laulettiin häissä, pidoissa, tansseissa,
liekussa eli keinussa kesäiltoisin, kylän kujilla joukolla kuljettaessa, paimen-
nessa, talkoissa ja illanistujaisissa. Sävelmät olivat hyvin vaihtelevia ja esi-
tystapa monimuotoinen, jopa leikkimielinen ja liikunnallinen (Senni Timo-
nen).

Perin eloisa on pastori Adolf Neoviuksen Sakkolan murretta noudatteleva
kuvaus runonlaulantatilanteesta:

”Laulettiin sill viisii häiss, jott kaikk vieraat, varsinki kuokkamiehet aset-
tuit käs’ kättee suuree rinkii: ussei olliit miehet eriksee ja naiset eriksee, välist
toas kumpaistki yhess. Ken käi eeslaulajaks alott yksinnää niinku: Nyt on
ystävät yhdessä, toiset lauloit jälest kaks viimeistä tavvuu – hessä ja uues-
tää Nyt on ystävät yhdessä sekä tuttavat tukussa jne. Eeslaulaja ol ringi
kesess, käänteis ja väänteis kiertäin ruumistaase yläpuolta molloin puoli
ja viskoil käs’varsiaase ilmassa sekä kierteleis ringiss olijoi vastapäin ja
kopisutti apsattiaase (kengänkantojaan) siltäa vaste. Näin lauletti häissä
ainaki neljä sutkii (vuorokautta) perätyksin sunnuntaista torstakkii asti. Ees-
laulaja yhä olotti (johti), siksi kui heä tul’ niin väsyneeks jot ol hiuksetki
hiees.”

Karjalaisia kirjailijoita, osa 2

Unto Seppänen – kannakselaisen tunteen kuvaaja

Toukokuun 15. päivä tulee kulu-neeksi 100 vuotta kirjailija Unto Seppäsen syntymästä. Seppäsen kuuluu niihin kirjailijoihin, jotka ovat tuoneet oman kotiseutunsa suomalaiseen kirjallisuuteen, tässä tapauksessa Karjalan kannaksen. Seppänen on syntynyt Helsingissä, josta hän muutti vanhempiensa kanssa Viipuriin 1908. Hän ei ole myöskään ns. kansakirjailija, vaan jo hänen isänsä Robert Seppänen oli opiskellut Moskovan yliopistossa ja toimi kielenkääntäjänä Viipurin lääninhallituksessa sekä kielten opettajana Viipurin yhteiskoulussa.

Kannakselaisuus tulee Seppäsen äidin, Tilda Nikkasen puolelta. Hän oli kotoisin Vpl:n Uudeltakirkolta. Vuodesta 1923 hänen kotikylänsä kuului tuoloin perustettuun Kanneljärven kuntaan. Seppäsen perhe oli viettänyt talvet Viipurissa ja kesät äidin sukulaisilla, joka sijaitsi Kanneljärven Liikkalan kylässä. Vuonna 1917 Seppäsen perheen oli isän reumatismin vuoksi jätettävä Viipuri ja muutettava sukulaisille. Robert Seppänen kuoli samana vuonna, ja leskeksi jäänyt Tilda Seppänen hoiti Kanneljärven asemaravintolaa. Näin syntyi se kotiseutu ja lapsuus, jota Unto Seppänen kuvaa useissa romaaneissaan. Koulua hän kävi Viipurissa ja Terijoella, jonka yhteislyseosta hän pääsi ylioppilaaksi 1925.

Unto Seppänen oli jo pienestä pitäen tekemisissä kirjallisuuden kanssa, käänsihän hänen isänsä venäläistä kirjallisuutta, mm. Tolstoita, Gorkia, Tšehovia ja Lermontovia. Hänen tuotantonsa karjalainen aines on kuitenkin pääasiassa Liikkalan kylä ja asemanseutu, sieltä olivat hänen ihmisensä ja verevä ja ilmeikäs kielensä. Monta analyysiä tullaan varmaan tekemään siitä, voidaanko Seppäsen ”iloisia ukkoja” pitää koko kannaksen kansan malleina.

Ulkonaisilta puitteiltaan Unto Seppäsen elämäntaival ei ollut mitenkään merkittävä, hyvin porvarillinen tosin. Hän opiskeli jonkin aikaa Helsingin yliopistossa, osallistui Helsingin taiteilijaelämään ja perehtyi sanomalehtialaan Helsingin Sanomissa vuosina 1929-33, jolloin siirtyi Kouvolan Sanomiin, lopuksi päätoimittajaksi aina vuoteen 1950. Unto Seppäsen sairastui kielisyöpään ja kieli leikattiin liian myöhään, sairaus oli jo levinnyt. Hän kirjoitti nimimerkillä ”Riimu” pakinoita lehteensä kuolemaansa asti.

Seppäsen kuului nuoruudessaan Nuoren Voiman Liittoon ja joutui sitä kautta kosketukseen sen ajan modernin suuntauksen, Tulenkantajien kanssa. Hän kuului tämän liikkeen itäiseen siipeen ja edusti esillä ollut kannakselaisromantiikkaa. Siirtyessään Kouvolaan Seppäsen irrottautui Tulenkantajista ja lähti omille teilleen kannaksen säilyessä kuitenkin koko hänen tuotantonsa tärkeimpänä aihepiirinä. Ehkä esikoisnovellikokoelmaa, ”Taakankantajia” (1927), lukuun ottamatta Seppäsen kirjoitti kaunokirjalliset teoksensa, 17 romaania, kaksi novellikokoelmaa, näytelmiä, elokuvakäsikirjoituksia ja pakinoita, päätoimisen sanomalehtityönsä ohessa – siinä sivussa, kuten sanonta kuuluu.

Hän kuvaa Kanneljärven pitäjän elämää ennen Venäjän vallankumousta venäläisten huvilanomistajien ja heitä kyyditsevien talonpoika-ajurien näkökulmasta. Kertojanote oli aluksi romanttinen ja humoristinen, mutta myöhemmin aineistoon tuli runsaasti kansanperinnettä, jota Seppänen itse asiassa keräsi ja tallensi. Seppänen kertoo itse näin: ”Suoritin jatkuvasti kotiseuduntutkimusta, murteenkeruuta ja sanastusta kanneljärveläisen elä-

män ja kielenkäytön piirissä sekä pidin itselläni kaskurenkiä, joka virkisti murrettani ja mieltäni ja opetti minulle tarinoinnisen rytmiä. Tämä Kusta Jerikanpoika Havia onkin kaikkien ukkotyyppien perussävel”. (Uuno Kailaasta Aila Meriluotoon, 1947).

Tähän liittyy Seppäsen tuotannon erikoinen piirre. Alkukauden romaaneilla oli sellaisia nimiä kuin ”Iloisten ukkojen kylä” (1927), ”Pyörivä seurakunta” (1930), jotka jo kuvaavat kirjojen kannakselaisuutta, mutta Seppänen ei käyttänyt murretta näissä eikä oikeastaan muisakaan 1930-luvulla ilmestyneissä romaaneissaan. Monet arvostelijat pitivät Seppäsen parhaina romaaneina trilogiaa, hänen oman sukunsa tarinaa, jotka ilmestyivät myöhemmin tiivistettyinä nimellä ”Markku ja hänen sukunsa” sekä ennen sotaa kirjoitettu ”Synnin miilua” (1941), joka kuvaa lahjoitusmaa-aikoja ja venäläisten tilanhoitajien sortamien talonpoikien vastarintaa.

Sodanjälkeisissä teoksissaan Seppänen kuvaa edelleen kotiseutuaan, jota kirjoittamishetkellä ei enää ollut olemassa. Samalla hänen suhtautumisensa murreeseen tapahtui muutosta. Kansanomaisten aiheiden varaan rakennetuissa teoksissaan ”Myllytuvan tarinoita” (1945) ja ”Myllykylän juhlaa” (1946) on jo runsaammin vuorosanoja, joissa on tavoitettu murretta. Kysymyksessä ovat tällöin sananparret ja sutkautukset sekä pienet lastenlaulut ja häärunojen katkelmat. Murretutkija Veikko Ruoppila on huomauttanut, että pelkästään äänellisten piirteiden nojalla voidaan päätellä, että ”Myllytarinoiden” murre on samaa, mitä 1900-luvun alussa puhuttiin läntisellä kannaksella Uudenkirkon, Kanneljärven, Kuolemanjärven, Koiviston ja Johanneksen pitäjissä. Seppäsen tyyli on ominaista, että

hän tekee yleiskielestä uusia murre sanoja. Jos jonkin asian ilmaisemiseen ei ollut kuvaavaa sanaa, hän tekaisi sen itse. Erikoisassamassa murteen käyttöön nähden on Seppäsen viimeinen romaani ”Evakko” (1954), joka on ehkä tutuin ja luetuin Seppäsen teoksista. Kirjan henkilöt, muutamaan poikkeusta lukuun ottamatta, puhuvat länsikannakselaismurretta. Ruoppila arvelee, että halutessaan tallentaa ”Evakon” lehdille mahdollisimman runsain mitoin kannakselaisuutta, Seppänen ei katsonut voivansa sivuuttaa murteeseen sisältyvää heimoperintöä.

Kirjailija, professori Unto Kupiainen, joka on tutkinut Unto Seppäsen huumoria, kirjoittaa: ”Seppäsen huumoris- sa, niin kuin kaikessa suuressa huumoris- sa, on pohjalla myös syvä annos vakavuutta. Kesken iloisimman riemun saattaa selittämätön ikävyys tai orpo haikeus helkähättä kuuluville. Minkä to-

tuuden sanookaan muuan rannalla matonpesussa oleva kyläneukko: ”Riepu- maton punainen viiru lämmittää tupaa usein enemmän kuin koivuinen halko”. (Unto Seppäsen huumori, esitelmä 1960. S.S.). ”Evakosta” Kupiainen sanoo, että sillä on suuri aatteellinen ja dokumenttiarvo, mutta taideteoksena se on hänen mielestään suhteellisen löysä. ”Evakkoa” kirjoittaessaan Seppänen oli jo sairas ja väsynyt. Romanin vahvana puolena on tunnelman aitous, se on haikaa hyvästijättö hänen keskeiselle aihepiirilleen.

Mitä Seppänen voisi merkitä nykyajan lukijalle?

Tämän kysymyksen esittää Unto Seppäsen elämäkerran kirjoittaja Hannu Purhonen ja jatkaa:

”Hänen tuotannossaan keskeistä ovat kansantieteelliset kuvaukset. Seppäsen omien sanojen mukaan hän on halun-

nut tallentaa ”kannakselaista elämäntunnetta”.

Nuoruudessaan ja aikuisena Seppänen näki huvila-ajan katoavan vallankumouksen pyörteisiin. Samoin hän sai elää kannaksen taloudellisen ja henkisen nousun lyhyeen kukoistukseensa sekä lopulta kokea karjalaisten lähtevän traagiselle evakkotaipaleelleen, kun kannas katosi tuleen ja tuhkaan”.

Raija Haapsaari

yht. maist., kirjastoneuvos

Lähteet:

Unto Kupiainen:

Unto Seppäsen huumori, 1947

Hannu Purhonen: Unto Seppänen

– Kannaksen kuvaaja, 2002

Veikko Ruoppila:

Unto Seppäsen tyylistä, 1958

UNTO SEPPÄNEN



Huoleton on hevoseton poika

Unto Seppäsen teokset:

Taakankantajia, 1927
Iloisten ukkojen kylä, 1927
Juhla meren rannalla, 1928
He janoivat elämää, 1929
Jumala kulkee, 1929
Pyörivä seurakunta, 1930
Markku -trilogia:
Myrsky ja aurinko, 1931
Ilohuoneet, 1932
Voitto, 1934
Särkynyt nimikilpi, 1935
Synnin miilua, 1941
Myllytuvan tarinat, 1945
Myllykylän juhlaa, 1946
Huoleton on hevoseton poika, 1947
Kynnäräisen Sohvi ja kylärieha, 1948
Vieraan kylän tyttö, 1949
Satukaupunki, 1952
Punajuupeli rakkaus, 1953
Evakko, 1954
Riimustelua;
Seppäsen pakinoita, 1969

J.K. Unto Seppäsen sisar Irja Seppänen-Pora on kirjoittanut keittokirjan ”Apposkaalista mantsikkamöllöön”, ja kirjan ”Avaran sielun anarkia” on kirjoittanut hänen poikansa Esa Seppänen vuonna 2002.

Tahvonan ajo talvisotaa pakoon

Meidän kohdalla evakkoonläh-
tö oli ollut odotusta, mutta
sitten yhtäkkiä tuli tosi eteen.
Näet tuli hiihtäen kaksi armeijan sanan
saattajaa, jotka olivat jättäneet saman
viestin aikaisempiin taloihin kertoen,
että tämä kylä tulee kuulumaan sotatoi-
mialueeseen. Teidän täytyy viipymättä
lähteä, tunnissa pitää koko kylä olla tyh-
jänä asukkaista.

Ilmeisesti he olivat kilpa hiihtäjiä, kos-
ka he ehtivät moniin taloihin kertomaan
tosiasian ja lisäksi valvomaan, että kaik-
ki ovat lähteneet, kaikille kyläläisille tuli
erittäin suuri kiire. Sai ottaa mukaansa
vain kaikkein tarpeellisimman, muu oli
jätettävä.

Oli joulupäivän jälkeinen päivä, tapa-
nipäivä, jolloin perheemme lähti rekiaje-
lulle, kuten tuona päivänä oli tapana
tehdä, mutta nyt vain surkutellen eikä
lainkaan iloisella mielellä, kuten tähän
päivään kuuluisi. Perheeni lähti liikkeel-
le kovan lumipyryn vallitessa Myllypel-
lon asemalle ja sieltä härkävaunussa
kөрöttelemään Kylmäkosken asemalle,
mistä siirtomääräys oli Hakkilan kansa-
koululle. - Taidolla oli suunniteltu kaik-
kien karjalaisten vetäytyminen pois so-
tatoimialueelta.

Kiireisessä lähdössä sattuu monen-
moista, mutta minun kohdallani se oli
siinä mielessä erikoista, että olin joulun-
pyhien aikana, joululomallani, äijän ja
mummon ja mummon luona Lurassa,
neljän kilometrin päässä kodistani. Kui-
tenkaan minulla ei ollut näin lyhyellä va-
roitusajalla mitään mahdollisuutta men-
nä kotiini, koska siellä oli lähtömääräys
annettu jo tuntia aikaisemmin. Näin ero-
sin äidistäni ja kahdesta sisarestani
puoleksi vuodeksi, mutta sotaa pääsin
pakoon isovanhempieni kera. Punaisen
Ristin avulla äitini löysi minut myöhem-
min.

Kiirettä oli myös isovanhempieni luo-
na, etenkin sen jälkeen, kun alikessu ja
sotamies toivat lähtökäskyn ja antoivat
ohjeita sanoen muun muassa sen, että
Sakkolan aseman tienoo on sotatoimi-
aluetta, joten teidän pitää mennä Myl-

**”Olisipa vitsanannossa
ollut lämmikettä
mummollekin, sillä
vaunussa oli
kymmeniä lapsia.”**

lypellon asemalle. Isäni veljen perheen
pääelättäjä, Väinö-setäni taisteli etulin-
jassa ja Sirkka-hevosemmeikin oli joutu-
nut valtion töihin. Lähtijöitä olivat iso-
vanhempieni lisäksi Väinön vaimo Sirk-
ka ja hänen poikansa Lauri sekä minä.
Äijä ajoi meidät karhun kanssa voitot-
toisasti kaksintaistelleen Polle-orin ve-
tämänä rekipelissä asemalle, missä ar-
meijan miehet ottivat urhoollisen orim-
me rekineen haltuunsa. Vihdoin erittäin
pitkän odottelun jälkeen saapui juna,
joka oli mitaltaan vailla vertaistaan. Sit-
ten meidän vuoro oli siirtyä umpinaiseen
härkä vaunuun.

Vaunun keskellä oli kamiina, erillinen
lämmitysalaitte, minkä luona oli lämmin-
tä, sillä ulkona oli lumipyry muuttunut
tulipalopakaseksi. Näinä aikoina sanot-
tiin pakkasen olevan 50 asteen tienoil-
la. Vaikka olimme pyntäneet itsemme
vaatteilla pyöreiksi palleroksi, niin sii-
täkin huolimatta vilu iski. Mummo kat-
soi lasten perään ja käski meidät hyppi-
mään ja juoksemaan melkein paikal-
laan. Ellemme liikkuneet hänen mieles-
tään tarpeeksi, niin hän uhkasi antaa
vitsaa. Ollisipa vitsanannossa ollut läm-
mikettä mummollekin, sillä vaunussa oli
kymmeniä lapsia. Mummon tarkoitus
olikin, että veri kiertäisi meissä ja polt-
taisi liiat rasvat lämmöksi, jos nyt liikoja
rasvoja lapsilla olikaan. Makuulaverit
olivat vaunujen päissä ja reunustoilla,
jotka olivat kylmempiä. Ehkä vanhem-
pia ihmisiä varten, joilla joilla oli paljon
polttokiloja, jotta he voivat köllötellä
reunuslaverilla, kun meidät laihat lap-
set laitettiin keskelle ja kaiken lisäksi
hyppimään.

Jos tuli jano, niin olipa tonkallinen juo-
mavettä sekä muutama ämpäri omaa tyh-
jennystä varten. Naisväki keitteli kamii-

nan päällä ruokaa ja kahvia, mitkä oli
järjestetty vuorotellen. Me lapset kek-
simme omia leikkejämme pakollisen kun-
tojumpan lisäksi. Lapset olivat minulle
jotenkin tunteettomia, mutta siinäpä
tutustuttiin. Matkantekomme kaikesta
läheisyydestä huolimatta alkoi tuntua
väsyttävältä.

Yritimme nukkua, mutta harvoilla oli
vilttejä tai peittoja, joihin olisi voinut
kunnolla nukahtaa. Kun juna saapui
Kylmäkosken asemalle ja nousimme sii-
tä pois, olin todella väsynyt, sillä en ol-
lut nukkunut kahteen vuorokauteen,
niin luulen. Kun päästiin aseman odo-
tus huoneeseen, nukahdin sen penkil-
le. Junareissuni oli pisin ja poikkeavin
Tahvonan ajeluni.

Muutaman tunnin kuluttua hevosemies
tuli hakemaan meidät isolla heinäreellä.
Meidät vietiin Urjalan pitäjän Hakkilan
kansakoululle. Koulu oli hyvin lämmi-
tetty, joten olo siellä tuntui suorastaan
ihanalta hyisen ja pitkän matkan jälkeen.
Luokkahuoneen lattialle oli tuotu oljilla
täytettyjä patjoja. Oli myös välioverhoja,
joiden avulla haluttiin pitää perhekun-
nat jotenkin omissa oloissaan. Silti kai-
killa oli yhteisyyden henki, olimme kuin
yksi suurperhe. Ruokailu oli järjestetty
vuoroin, mikä toimi hyvin, koska riidan
poikastakaan ei ilmennyt.

Silti tarinaa riitti myös ison naapurin-
maan suuntaan: ”Näiköhä ne venakot
sit asuut meilpäikii kolhooseis ja tek-
kööt töitä laiskast, mut ahkerast varas-
taat.” Kaikki olivat yksimielisiä tästä
mietelmästä. Mieltä painoi kotiemme
kohtalo ja erittäinkin se, että onkohan
isä, poika tai joku muu läheinen säily-
nyt hengissä puolustaessaan maataan
vihulaisen päättämältä hyökkäykseltä.
Isäni, joka toimi etulinjassa kokkina, säi-
lyi hengissä. Vähän ennen välirauhaa
tuli tieto Väinö-setäni haavoittumisesta.
Myös veljeni olivat liittyneet vapaa-
ehtoisina työpalveluun, vaikka olivat-
kin nuoria, mutta kykeneviä antamaan
panoksensa isänmaan hyväksi.

Näin muistelee

Silvastin Antti
Australiasta

Evakkomatkakuvia kaivataan Virtuaali-Karjalaan

Virtuaali-Karjala -sivustolle on
siirretty viime vuoden lopussa
ja tämän vuoden alussa useita
satoja valokuvia luovutetusta Karjalas-
ta. Kuvat on sivustolla jaoteltu pitäjit-
tään. Sivustolla olevat kuvat esittelevät
monipuolisesti elettyä arkea ja juhlaa
luovutetussa Karjalassa.

Evakkomatkakuvat ja evakkoajan ku-
vat puuttuvat sivustolta kuitenkin lä-
hes kokonaan. Niitä kaivataan sekä tal-
visodan että jatkosodan ajalta. Toivon-
kin, että yksityiset kansalaiset ja eri yh-
distykset auttavat näiden kuvien esille
saamisessa lähettämällä allekirjoittaneel-
le kuvia tallennettavaksi Virtuaali-Kar-
jala Internet-sivustolle.

Viimeisestä Karjalasta lähdöstä tulee
kuluneeksi piakkoin 60 vuotta, ja olisi
ensiarvoisen tärkeää, että evakkomat-
koista ja evakkoajoista kertovia kuvia

saataisiin Virtuaali-Karjalan Internet-si-
vulle. Suomalaisten ja karjalaisten vai-
heet olisivat silloin kaikkien nähtävillä,
olipa asuinpaikka missä päin Suomea tai
maailmaa tahansa. Internet tunnetaan
ennen kaikkea nuorten tiedonhankinta-
kanavana, mutta siitä on päivä päivältä
muodostumassa kaikkien ikäpolvien
käyttämä tiedonhankintakanava.

Kuviin pitäisi liittää mahdollisimman
paljon tietoa. Olisi hyvä tietää, missä ja
milloin kuva on otettu, ketä tai mitä ku-
vassa on ja myös tieto siitä, kuka kuvan
on ottanut. Mitä enemmän tietoa on, sitä
arvokkaampi kuva. Sopivia kuvia ovat
maisemaa, rakennuksia, julkisia paikko-
ja, pihapiiriä, työtä, tapahtumaa, henki-
löitä ja evakkomatkoja esittävät kuvat.
Yleisesti ottaen kaikenlaiset kuvat ovat
sopivia, kunhan niitä koskevat tiedot
ovat mukana. Aina ei tarkkoja tietoja ole,

joten minimissään riittää tieto esim. mis-
sä pitäjässä kuva on otettu.

Kuvasta tai jonkin kirjan kuvasta ote-
tut valokopiot eivät kuitenkaan käy tä-
hän tarkoitukseen.

Virtuaali-Karjala on osa laajempaa
www.luovutettukarjala.fi -nimistä inter-
net-sivustoa. Luovutettua Karjalaa kä-
sittelevät internet-sivut ovat olleet ole-
massa jo usean vuoden ja niillä on vie-
raillut jo 200 000 vierailijaa.

Internet-sivuston osoite on <http://www.luovutettukarjala.fi>

Tiedustelut ja kuvien lähetykset:

Seppo Rapo

Vesilaitoksentie 381

65370 Vaasa

Puh: 050 334 1944 tai 040 520 5000

Sähköposti:

seppo.rapo@luovutettukarjala.fi

Pietarin sotilassairaалassa

Molempien sotien ajan läpäisin
monnekaasti, en tarvinnut
lääkintämiesten apua. Nyt
rauhanaikana kuitenkin jouduin käyttä-
mään venäläisen sotasairaalan palveluk-
sia ja kerron siitä nyt, kun aikaa on jo
runsaasti kulunut. Olimme Pietarin mat-
kalla Kallosen Eskon ja Arvo Räisäsen
kanssa kesällä 1993, lienee ollut jotain
muistomerkki asioita. Minulla oli ollut
enen lähtöä tulehdus kyynärpäässä ja
siihen tullut lähes kananmunan kokoi-
nen paisuma, joka oli Vesilahden lääkä-
rillä imetty tyhjäksi ja minut määrätty an-
tibioottiluokalle.

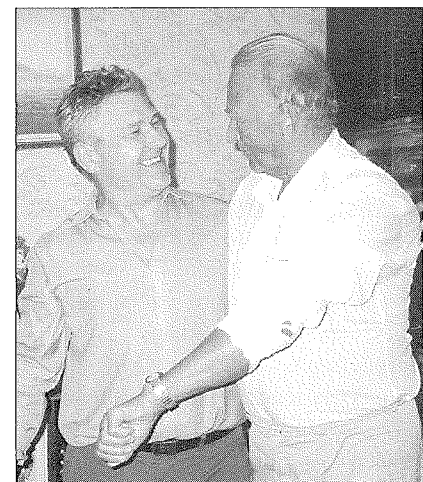
Seuraavaksi päiväksi oli Pietarinmat-
ka järjestetty. Kun ei käsi kovin kipeltä
tuntunut, en katsonut aiheelliseksi mat-
kan peruuttamista. Ollessamme Pietaris-
sa, siellä oleva ystävämmi Vladimir
Chertilin kutsui meidät kotiinsa iltaa
viettämään ja asioita suunnittelemaan.

Heillä oli saman aikaisesti käymässä
perhetuttavansa, Pietarin sotilassaira-
alan lääkäri. Kun siinä oli kuluteltu iltaa
ja tarjottiin vadkaakin, niin minä sanoin,
etten voi ottaa, kun olen antibioottiluu-
rilla käteni takia.

Silloin tämä lääkäri pyysi näh-

dä kyynärpääni ja siihen oli taas nous-
sut melkoinen paisuma. Hän sanoi, että
minä operoin sen tänä iltana kotonani.
Olin vähän yllättynyt enkä ollut erikoi-
sen innostunut, kun ei kättiä särkenyt-
kään ja seuraavana päivänä oli kotiin
tulo. Mutta en sitten kieltänytäkään, kun
ajattelin, että hänellä on kotonaan vas-
taanotto siviilipotilaille kuten meidän-
kin sotilaslääkäreillä. Ja näin sitten ilta-
myöhällä ajeltiin hänen asunnolleen.
Siellä vain vahakangas levitettiin huo-
neen pöydälle ja käsi siihen, ajattelin
että kai siinä taas imetään se pullisuma
tyhjäksi. Hänellä oli kai mielessään te-
hokkaampi keino, sillä hän viilsi paisu-
maan pari sentin pituisen haavan ja pu-
risti ajoksen tyhjäksi ja laittoi siteen sekä
kutsui seuraavana päivänä työpaikalleen
sotilassairaalaan, jossa haava paremmin
sidotaan. Mies varoitti vaan puhumas-
ta suomea siellä, ettei herättäisi huomio-
ta. Siellä hän vei minut sairaalan tiloi-
hin. Lie ollut leikkaussali, ankean nä-
köinen tila, jossa nuori sairaanhoitaja
puhdisti haavan ja sito, luultavasti jo-
tain lääketta siihen laitettiin.

Kiittelin sitten ystävällisen
lääkärin, mutta unohdin pyytää sairas-



Yrjö Raaska ja käden operoija.

lomaa, jota olisi sitten tarvittukin kun
haava jota mitenkään neulottu eikä se-
meinannut millään parantua umpeen.
Toista kuukautta siitä tihkui jotain nes-
tettä. Olin kai ystävällisen hoidon mu-
kana saanut sikäläisen basillin.

Kotiväeltä sain moitteet, kun olin
suostunut siellä hoidettavaksi.

Myöhemmillä matkoilla ei ole tarvin-
nut lääkärin palveluksia siellä käyttä.
Halusin vain vuosien jälkeen muistella
yhtä monista pienistä sattumista venä-
jän monilla matkoilla.

Yrjö Raaska

VIRKIN VIRKKEET

Ihmisen koko kuva - kokemuksia tapahtuneista

Kun peilaa omia muistikuvia lapsuudesta nykyhetkeen ja pysähtyy miettimään elämän tarkoitusta, asiat näkee nykyisellään aivan uudessa valossa.

Nuoremmalla iällä oli voimia ja energiaa rajattomasti ainakin omasta mielestä ja katse suuntautui eteenpäin ilman aisittavaa takarajaa. Erilaiset merkkipäivien vietot ja hautajaiset ovat jääneet muistikuviiin niin ilon kuin surunkin tapahtumina. Omien vanhempien ja lähisukulaisten mukana ollessa heidän käyttäytymisen kautta on ainakin minulle jäänyt selkeitä tuntemuksia ja muistikuvia, jotka tänä päivänä ymmärrän ehkä hiukan toisin kuin silloin.

Työelämässä olen runsaan kolmen vuosikymmenen aikana työskennellyt eri heimojen alueilla ja pisimpään hämäläisten keskuudessa. Päälimmäisenä tunteena on mieleen jäänyt vain mukavia muistoja, jotka aina joskus tulla pulpahtavat mieleen.

Vuoksela-Seuran toiminnassa olen ollut seitsemän vuoden ajan ja saanut mahdollisuuden tutustua erilaisiin asioihin, tapahtumiin ja ihmisiin. Tämä ajanjakso on ollut mielenkiintoista, rohkaisevaa ja kannustavaa aikaa. Kyseessä on itse tekemäni päätös, jolle tielle aikanaan johdatuksen sain Turkin Keijolta. Muistikuviiin on jäänyt jopa paikka Tammelassa Hakkapeliitta -tapahtuman yhteydessä, jolloin Keijo esitteli minulle asiaa.

Karjalaharrastuksen purema on ilmeisesti koitunut osalleni, niin kuin monelle muullekin, pysyväksi iloksi.

Vuosien saatossa olen tietoisesti pyrkinyt laajentamaan yhteistyötä Kannaksen muidenkin pitäjien suuntaan ja mielelläni täytyy antaa kiitos sakkolalaisille, kun pääsimme mukaan tämän pitäjälehdteen toimittamiseen Vuokseläosuudella. Lähivuosien haasteissa olemme vahvempia yhdessä kuin yksin oman piirin pyörittämisessä.

Työelämässä vielä mukana olevana tuntuu pientä pistosta rinnassa, koska enemmän haluaisi antaa karjalaisuuden työsaralla toimimiseen.

Veteraanien muistaminen

Elämme Suomi-nimisessä vapaassa ja itsenäisessä kotimaassa. Itsenäisyys ei ole itsestäänselvyys ja suomalaisten itsetunnon säilyttämiseksi on tehty kunniaakasta työtä vuosikymmenien ajan. "Kotimaani on Suomi" - laulun sisältö herkistää aina mieltä ja erityisen hyvältä se tuntuu kotiseutumatkalta palattua, kun olemme päässeet takaisin Nyky-Suomeen.

Veteraanipolvi pienenee vuosittain ollen tällä hetkellä noin satatuhatta miestä ja kymmeniätuhansia rintamaisia.

Helmikuussa tuli tietoisuuteen suruviesti, joka kosketti laajasti suomalaisia. Jalkaväenkenraali, Mannerheim-ristin ritari Adolf Erik Ehrnrooth oli siirtynyt ajasta ikuisuuteen 99-vuotiaana.

Hän eli kaikkien Suomen presidenttien vallassaolojen aikana. Kenraali oli mies, jolla oli selkeät tavoitteet ja mielipiteet, joihin laajat kansalaispiirit yhtyivät.

Seuraavat julkisuudessa esiintyneet kiteytykset kuvaavat häntä ihmisenä ja johtajana:

- Mies joukkojen edestä on poissa
- Värikäs sanankäyttäjä
- Veteraanit menettivät esikuvan
- Hän johti meitä loppuun asti
- Sankari nuorille ja vanhoille
- Hänestä tuli meidän Aatu
- Ehrnrooth oli upseeri ja herrasmies
- Isänmaan asialla 99 vuotta
- Häntä kuunneltiin elämänsä loppuun asti
- Suomalaisuuden perikuva

Adolf Ehrnroothin siunaustilaisuus oli 13.3.2004 Helsingin Tuomiokirkossa ja haudattiin Hietaniemen hautausmaan Sankariaukiolle marsalkka Mannerheimin hautapaaden läheisyyteen. Siunaustilaisuus, matka Hietaniemeen ja hautaan lasku tapahtui arvokkaasti, juhlallisesti ja sotilaallisen täsmällisesti. Saattoväkeä oli runsaasti myös kulureitin varrella osoittaen arvostustaan erään kansalaisen sanoma, "KIITOS JA HYVÄSTI, HERRA KENRAALI".

Siunaustilaisuuteen kutsuttuna oli varsin arvovaltainen eri yhteiskuntaluokkia ja ryhmittymiä edustava saattojoukko.

Erityisenä kunnianosoituksena on mainittava, että kutsuttujen joukkoon oli myös valittu kannakselaispitäjien (Kivennapa, Äyräpää ja Vuoksela) edustus. Näiden pitäjien alueilla Adolf Ehrnrooth joukkoinen sai tunnustusta sotilaallisesta urheudesta.

Olin siunaustilaisuudessa mukana Vuokselan edustajana ja arvokas juhlatunnelma jäi pysyvästi mieleen.

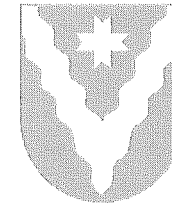
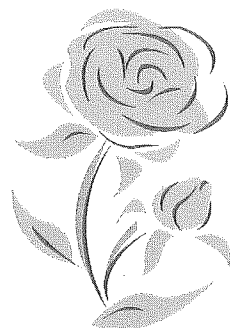
Syntymäpäiväjuhla lämmitti mieltä 18.4.2004 käydessämme Veikko Juvosen kanssa onnittelemassa 100 vuotta täyttäneitä Hilja Koskelaa Tampereella.

Hänen elämäntaipaleensa vaiheista on oma teksti luettavissa tässä lehdessä.

Elämä jatkuu ja mitä edessäpäin odottaa, se tulee vastaan päivä kerrallaan. Näin on hyvä.

Toivotan oikein hyvää jatkoa lehden lukijoille ja erityisesti
HYVÄÄ ÄITIENPÄIVÄÄ - ruusu äideille!

Taisto Virkki



VUOKSELAJUHLA TYRVÄNNÖSSÄ

Hotelli Petäys
Sunnuntaina 6.6.2004

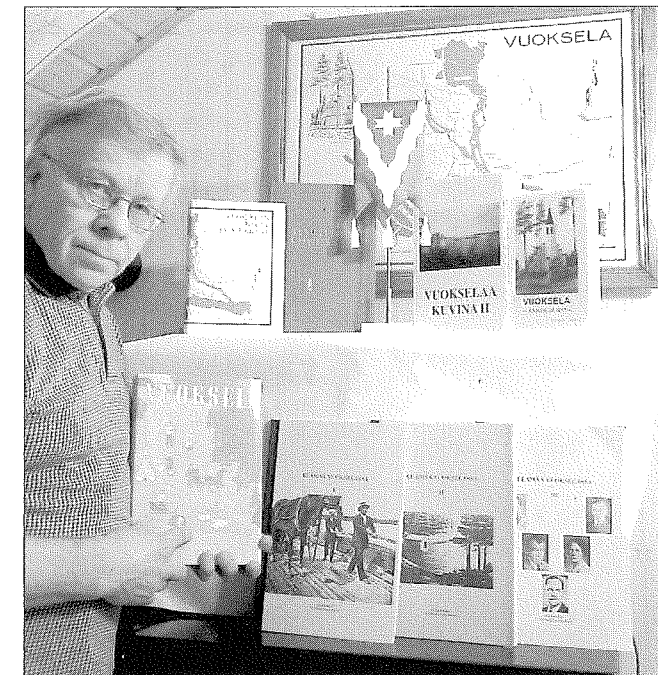
Vuoden 2004 Vuoksela-juhlaa valmistelevalle seuran työvaliokunta piti kokouksen maaliskuun 27.päivänä Hämeenlinnassa kerhoravintola Seiskassa. Henkilöt kuvassa vas. Kaisu Pasanen, Raija Santanen ja Pentti Warvas, oik. Taisto Virkki ja Kauko Komonen.

Juhlapuheen pitää kirjailija Heikki Luoma ja juhlan juontaa professori Paavo Liski.

Juhlaa edeltää jumalanpalvelus klo 10 Hattulan kirkossa ja vuosikokous Petäyksessä klo 13.



TERVETULOA joukolla mukaan tapaamaan tuttuja ja muistelemaan evakkoonlähdön tapahtumia kuuden vuosikymmenen takaa.



Vuoksela- tuotteita tarjolla

Vuoksela-viiri ja Vuoksela-pitäjähistoriikki kuuluvat vuokselalaiseen kotiin, muistuttaa seuran puheenjohtaja Taisto Virkki.

Huhtikuun loppuun 2004 tullesiin tilauksiin annamme kaupan päällisiksi Vuoksela-postikortti-sarjan, jossa on 8 kpl erilaisia kortteja.

Soittele ja tilaa, saat paluupostissa tuotteet. Kysy myös muita tuotteita.

Elämäkokemusta 100 vuotta — on kiitoksen aika



Ensi kesänä Hilja ja Niilo Koskela tulevat olleeksi naimisissa 59 vuotta. Niilon pitämä puhe vaimolleen ja onnittelijoille tuli sydäimestä.

Hilja Koskela, ent. Juvonen, o.s. Uosukainen täytti 18. päivänä huhtikuuta Tampereella 100 vuotta. Juhlahetkeä hän vietti läheistensä seurassa kauniin ja lämpimän kevät-sään vallitessa.

Hän syntyi Valkjärven Uosukkalassa 18.4.1904 Antti ja Anna-Maria Uosukaisen vanhimpana tyttärenä, mutta veljensä kuoltua pienenä kasvoi vanhimman lapsen vastuuseen perheessä, jossa kuusi lasta varttui aikuiseksi. Antti isä toimi pyhäkoulunopettajana laulaen ja soittaen virsikannelta ja kannelta. Pyhäkoulu kiersi Uosukalan taloissa ja Hilja ja Aino-sisko kulkivat usein mukana kunnia-asianaan osata sujuvasti virret ja Raamatun tekstit. Valkjärven kirkolle kotoa oli matkaa

12 kilometriä. Kuusivuotias Hilja oli hoitanut siskojaan, laittanut ruokaa ja siivonnut sekä vastannut kodista isän ja äidin ollessa työssä milloin missäkin. Koulussa lukeminen, runot ja virret sekä laulut olivat mieluisia ja hän oppi ne helposti ulkoa.

Tulevan puolisonsa Herman Juvosen hän tapasi Uudenkylän juhannuskokolla ja marraskuussa 1925 naimisiinmenon jälkeen hän muutti Vuoksen Ventelään

emännäksi.

Uudenkylän rukoushuone oli lähellä ja kun Vuoksen kirkko 1929 valmistui, oli lapsuusajan kirkkomatkat lyhentyneet puoleen.

Kirkkokuoro ja pyhäkoulunpito olivat hänen rakkaita harrastuksiaan Vuoksella olon ajan. Myös marttatoiminta oli tullut hänelle rakkaaksi jatkuen uudella sijoituspaikkakunnalla Kalvolassa

1946 – 52. Talvisodan evakkoon lähtö oli raskasta koettavaa. Paluu takaisin Karjalaan syksyllä 1941 antoi uskoa eteenpäin. Kuitenkin joulukuussa 1942 hän joutui saattamaan miehensä Vuoksen kirkkomaahan sydänkohtauksen seurauksena.

Jatkosodan evakkomatka päättyi Haapamäelle, josta Hiljan ja Niilo Koskelan, hämäläispojan, yhteinen elämä alkoi vihkivilaisuudella 29.7.1945. Asuinpaikkana heillä oli vielä Alastaro, kunnes 1946 heille osoitettiin asutusta Kan-kaisten kartanon mailta Iittalasta. Allergiasyistä Hiljan terveys ei kestänyt maataloudessa esiintyviä pölyjä ja tilan myynnin vuoksi he muuttivat Tampereelle 1952 miehensä Niilon päästessä VR:n töihin, joissa hän oli ollut Jo Haapamäellä ollessa toistakymmentä vuot-

ta. Hilja hoiti kodin, poikansa Karin ja siskonsa Tyynen Raija-kasvatitytönsä, sekä osallistui Martta-kuoron ja evankelisen Luther-kuoron toimintaan innokkaana laulajana. Jo lapsena lausuntaa harrastaneena hän ei unohtanut lausumistaankaan. Myöhemmin Ikinuorten lausuntaryhmä ja kuoro saivat Hiljan ja Niilon ryhmien toimintaan mukaan.

Kiinnostus kirjallisuuteen ja rakkaus kirkkoon yhdessä puolisonsa kanssa ovat antaneet virkeyttä elämän jokaiseen päivään. Hän käynyt entisellä kotiseudullaan Vuoksella 1990-luvulla kolmesti. Matkan vaikutelmat ovat vaihtuneet ilosta itkuun. Vuoksen kirkomäellä pidetyssä jumalanpalveluksessa 1993 hän lauloi kirkkokuorossa ollen paikalla olleista laulajista sen ainoa alkuperäinen jäsen. Puheen jumalanpalveluksessa piti Hiljan Tyne-siskon poika Voitto Silfverhuth, joka myös puhui lämpimästi päivänsankarille ja hänen miehelleen 100-vuotistapahtumassa Kaupin palvelutalon päiväsalissa. Onnittelijoita oli saapunut kymmeniä tähän perhetapahtumaan. Tilaisuuden ohjelmaan tarjoilun lisäksi luonnollisesti kuului hartaiden laulujen esittäminen.

Nykyisellään miehensä kanssa he elävät onnellisesti Kaupinkodissa päivän kerrallaan luottaen Korkeimman johdattukseen. Lapsuuden kodin antamat kristilliset eväät ovat riittäneet tähän päivään asti ja kantavat myös tulevinakin elon päivinä.

On ilo ollut tutustua Hiljan ja Niilon kaltaisiin henkilöihin ja kokea heidän kauttaan elämän viisauksia. Vuokseksen seurauksissa on jäänyt mieleen heidän mukanaolo, sekä herkat ja vaativat runojen lausuntaesitykset.

Pitkän iän salaisuuden Hilja on kiteyttänyt seuraavasti: Älkää koskaan unoh- takerä aamu- ja iltarukousta. Sain käydä onnellisena nukkumaan, kun äiti siunasi meitä ja kävi silittelemässä tukkaa. Siinä on siunaus. Se on se iän salaisuus.

Taisto Virkki

Vuoksen väkeä tarinaillassa Tammelassa



Etualalla vas. Aino Anttila, Nelly Virkki, sekä heidän välissään taustalla Ebba Penttilä, joilla on paljon omakohtaisia muistoja Vuoksella.

Vuokselaalaiset viettivät tarinaillan Tammelassa Ebba ja Juhani Penttilän luona 15.4.2004. Illan aiheena oli muistella vuokselaisten sotien aikaista elämää niin kotirintamalla kuin sotatantareilla.

Keskustelu oli vireätä ja mielenkiintoisia omakohtaisia muistoja saatiin kuulla monen suusta.

Tapahtuma dokumentoitiin myös videolle Taisto Virkin toimesta ja on täten myös jälkikäteen nähtävissä ja kuulta-

vissa.

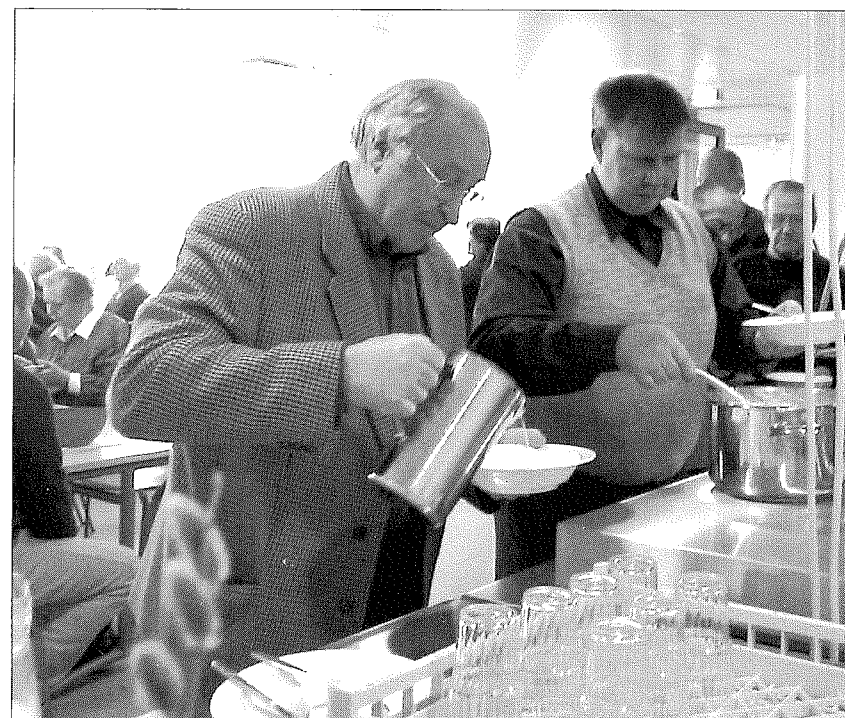
Mukana tapahtumassa oli lähes kolmekymmentä henkilöä ja se liittyi osana Tammelan Karjalaisten vuosiohjelmaan.

Kiitos isäntäväelle ja kaikille mukana-

Kiisseli maistui kesteillä

Kiisselikestit on Vuoksen perinteinen kevään tapahtuma ja tälläkin kertaa se kokosi runsaan osanottajajoukon koolle Tammelaan palmusunnuntaina 4.4.

Varsinaisen vatsan annin lisäksi ohjelmaa oli perinnetietoa ruuasta, virpomisesta, arpomisesta ja tunteikkaista karjalaisäitöisistä lauluista, joita yhteislaulun lisäksi esitti Tammelan Karjalaisten puheenjohtaja Raimo Mero, joka kuvassa on etualalla ja hänen takanaan Pertti Vanhanen.



Desantin vierailu Lepsillassa

Suvannon Seutu -lehdessä oli numerossa 7/2002 sivulla 19 kuva, joka herätti muistoja. Kuvassa Väinö Häsänen vartioi sotavankeja Vuokselan Kuninkaanristissä.

Tunsin Väinön ja hänen perheensä, sillä he olivat melkein sukulaisia. Väinön veli Matti Häsänen oli naimisissa isäni vanhimman sisaren Alman, o.s. Karonen, kanssa. Kuninkaanristissä he pitivät Lepsilta -nimistä tilaa, jossa minäkin ehdin pikkupoikana pari kertaa käydä.

Tässä muisteltu tapaus lienee sattunut talvisodan jälkeisenä siviiliaikana. Kuulin poikasena sen niin moneen kertaan kerrottavan, että rohkenen palauttaa tapauksen mieleen.

Häsänen lapseton pariskunta, Matti-

”Desantti jäi yksin pimeään eteiseen aseellaan sojottamaan.”

setä ja Alma-täti, vietti kahden rauhaisaa, kai syysilttaa, koska oli tullut jo pimeä. Ovelle jyskytettiin. Kun Matti-setä avasi oven, sisään tunki vauhdilla mies ase kädessä.

Tässä välissä pitää mainita, että setäni oli karjalaisuudestaan huolimatta huomattavan rauhallinen ja harkitseva mies, kun taas Alma-tätini oli hyvin vilkas ja puhelias.

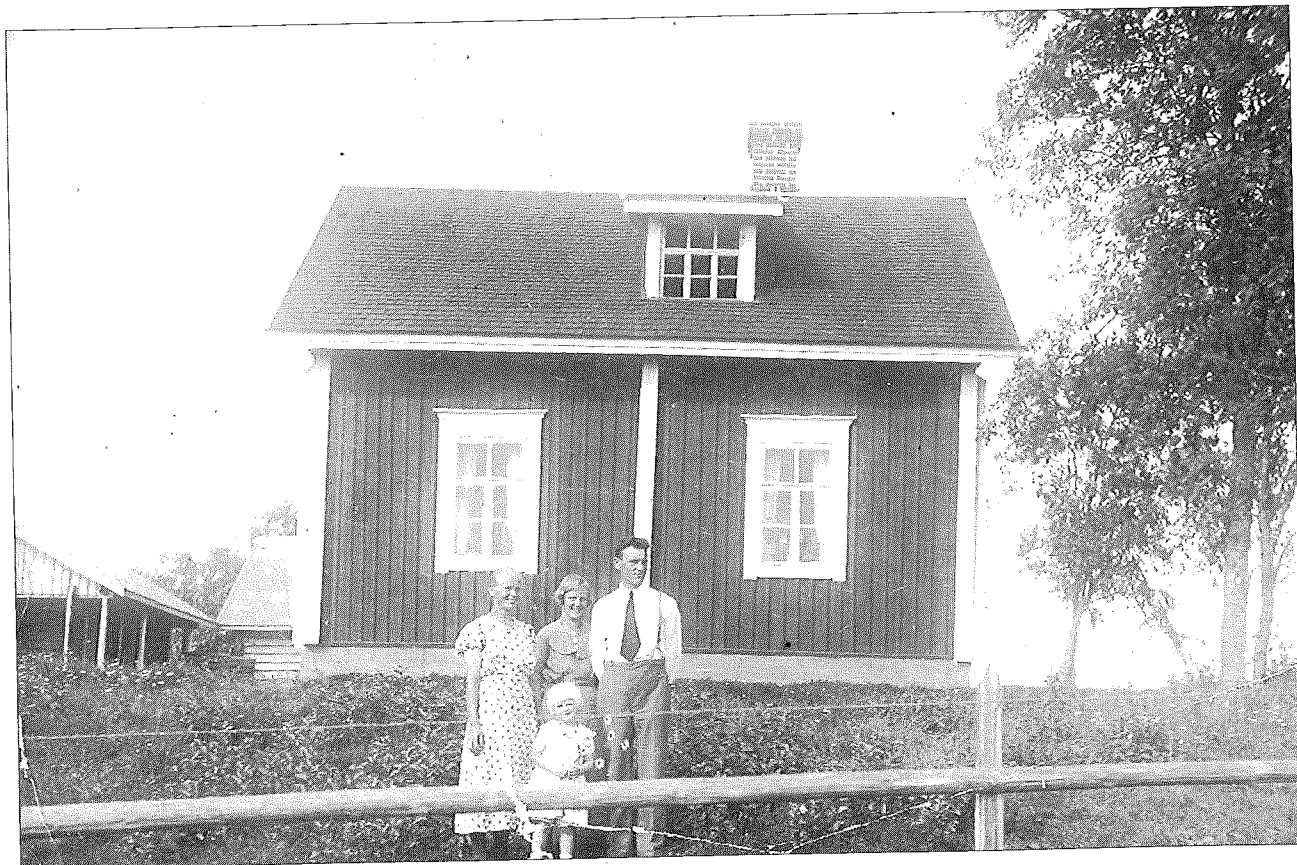
”Ljebuska, ljebuska”, oli mies kovasti komentanut ja käsiaseella osoitellut.

Desantti, kertoi Matti heti ymmärtäneensä. Alma puolestaan säikähti ääneen voihkimaan, niin kuin usein perästään itse tunnusti.

Lepsillan tupaan tultiin eteisestä, josta kävi ovi myös pieneen maitohuoneeseen. Matti-setä tyrkkäsi tuvan oven kiinni, napsautti valot pois ja livahti siivuovesta maitohuoneeseen. Desantti jäi yksin pimeään eteiseen aseellaan sojottamaan.

Kohta kävi ulko-ovi ja hankala vieras katosi syyspimeään. Matti kävi vielä samana iltana tekemässä ilmoituksen asiasta, ja jo seuraavana päivänä desantti saatiin kylän metsästä kiinni ja tunnistetuksi.

Esko Karonen
Helsinki



Tämä kuva lienee otettu vähän ennen talvisotaan. Siinä Vuokselan Kuninkaanristin Lepsillan talon isäntäväki vieraaneen. Isäntä Matti Häsänen ja vaimonsa Alma, o.s. Karonen (vas.) Keskellä emännän nuorin sisar Aili Ritmala, o.s. Karonen, sekä pellavapäinen Aune Ritmala.

Saaronen-Tappari -tapaamisessa suunniteltiin jo kyläkirjaa



Käsi poskella miettimässä Viljo Hämäläinen, vieressä Mauno Eeva.

Viiime pitäjäjuhlissa tapasivat metsäpirttiläiset kylittäin. Saaroislaisilla on riittänyt asiaa niin paljon, että 27.3. tavattiin jo kolmannen kerran. Mynämäen kirjaston koukshuoneeseen kertyi 25 innostunutta ja porinaa riitti.

Edellisellä kerralla päätettiin yhdessä tallentaa evakkomatkojen muisteluja. Muutama onkin jo valmistunut ja lisää luvassa. Saaroislaiset ja Tapparin asukkaiden evakko alkoi lokakuun puolivälissä 1939. Ensimmäinen sijoituspaikka oli Venetmäki, Pieksämäellä. Koska kylät sijaitsivat lähellä rajaa, niihin ei talvisodan jälkeen päästy takaisin.

Tästä eteenpäin

Saaronen-Tappari kyläkeskustelun aloittaja, Kalevi Hyytiä, ehdotti toiminnan järjestäytymistä. Ajatus hyväksyttiin ja vastaisen toiminnan vetäjäksi lupautui Viljo Hämäläinen. Toimikuntaan tulivat valituksi Veikko Repo, Niilo Kiiski, Anneli Virtanen ja sihteeriksi Ilmi Pesonen.

Ensimmäiseksi tavoitteeksi asetettiin Saaroisten kyläkirjan tekeminen. Siitä

tulee uuden kirjasarjan ensimmäinen teos. Kalevi Hyytiä tekee selvitystä Saaroisten talojen tarkasta sijainnista ja niiden asukkaista vuonna 1939. Tiedot tarkistetaan kädestä käteen kierrättämällä.

On tärkeää kerätä talteen kaikki muistitieto ja tunnistaa valokuvatut henkilöt. On myös tärkeää katsoa yhdessä Saaroisissa, missä ne kivijalat ja rajapyykit sijaitsivatkaan.

Tämän vuoksi on toivottavaa, että mahdollisimman moni pääsee mukaan Metsäpirtin pitäjäjuhlamatkalle 2-5.7.2004. Tällöin kierretään retkeilypäivänä Saaroista, etsimme muun muassa kylän rajoja.

Tämä on vetoamus!

Silloin ennen kyläläiset olivat yhteisö, jossa turvauduttiin luontevasti naapuriapuun ja tehtiin yhdessä, kun tarve niin vaati. Nyt aloitettu hanke, kyläkirja, on yhteinen koitos, josta tulee Saaroisissa eläneiden ja heidän jälkeläisten näköinen. Kaikki, jotka voivat hankkeeseen osallistua, tulkaa mukaan!

Kerro muistitietosi omin sanoin – paperille tai nauhalle. Tai ota yhteyttä

ohessa mainittuihin ja kerro miten voit ja haluat olla hankkeessa mukana. Kaikki muistelukset ja valokuvat ovat arvokkaita.

Ota yhteyttä:

Viljo Hämäläinen

Juhannusk. 6 A 1, 20100 Turku,
puh. 02-2390131, 0405888319,
s-posti: vil.ma@pp.inet.fi

Veikko Repo

Sivutie 10, 20810 Turku,
puh. 02-2351730

Niilo Kiiski

Tennaritie 7, 21200 Raisio,
puh. 02-4383167, 0503575767,
s-posti: niilo.kiiski@pp.nic.fi

Anneli Virtanen

Pappilankuja 5, 23600 Uusikaupunki,
puh 02-874177, s-posti:
anneli.virtanen@uusikaupunki.fi

Ilmi Pesonen

Porslahdentie 10 A 13,
00960 Helsinki, puh. 09-694 6309,
s-posti: ilmi.pesonen@welho.com

Kalevin kuulumiset

Lauri Ahtiainen – Johanna Susi Metsäpirtin Jaamasta

- Mistähän Lauri (1688-1756) on tullut Metsäpirtin kantasuvun, Suden vävyksi ja Johannan (1692-1760) mieheksi?

Suomen ja Inkerin vuosisataisen raja-taajaman Jaaman (Vanha Jaama) puolella entisen Sakkolan pitäjän alueella asui Isonvihan jälkeen muutama talonpoika. Heistä yksi oli Lauri Ahtiainen perhe. Lauri oli avioitunut Isonvihan aikana Metsäpirtin kylässä pitkään vaikutta-

neen Suden suvun Johanna-neitosen kanssa ja asettunut asumaan Suvantojärven rantamaille, Jaaman laajaan kyläyhteisöön.

Edellisessä Suvannon Seudun numerossa esittelin Pauli Peltosen perheen. Peltosen ja Ahtiaisen kantaperheiden edustajat asuivat 'naapureina' tuohon aikaan.

Lauri Ahtiainen perhe mainitaan vuoden 1724 revisiokirjassa Vanhan Jaaman toisena talollisena. Asiakirjan mukaan Lauri 'Lars Achtiain' on 36-vuotias ja vaimonsa Johanna Juhontr 'Johansdr' 32-vuotias. Heillä on tuolloin Yrjö-poika 'Jöran' iältään 5 vuotta. Vuoden 1754 henkikirjassa mainitaan Jaaman kylässä (sivu 571) ensin Lauri Ahtiainen perhe ja sitten Pauli Peltosen perhe. Laurin 'Lars Achtiainen' taloudessa mainitaan vaimo Johanna Juhontr, Yrjö-poika ja vaimonsa Maria Turkiainen 'Turkkinen', Matti-poika ja vaimonsa Maria Pietarintr 'Petersdr', Tuomas-poika, Juho-poika, lastenlapset

Juho Yrjönpoika, Taavi Yrjönpoika, Joonas Yrjönpoika, Anna Matintytär, Pauli Matinpoika sekä Margareetta Jantunen.

Sakkolan seurakunnan ensimmäisessä rippikirjassa (1748-1764) mainitaan Jaaman kylän 1. talollisena Lauri Ahtiainen perhe. Laurin (B eli bonde eli talonpoika) lisäksi talossa asuivat vaimo Johanna Juhontr (Susi), Yrjö Laurinpk ja vaimonsa Maria Turkkinen, Matti Laurinpk ja 1. vaimonsa Maria Pietarintr (Kautiainen), Aune Laurintr, Tuomas Laurinpk, Juho Laurinpk, Kaarina Pietarintr (Kautiainen), Margareetta Juhontr, Aune Paukku, Margareetta Jantunen, pojanpk Juho Yrjönpk, Tuomas Laurinpojan vaimo Anna Mörkkä, Valpuri Pietarintr Kautiainen, Taavi Yrjönpk, pojan pk Pauli Matinpk, Joonas Yrjönpk, Eeva Yrjöntr, Antti Samuelinpk Kurri(nen) sekä Helena Haapsaari.

Lauri Ahtiainen kuolee keväällä 1756. Hänet siunataan 28.04.1756 ja haudataan kirkkoon. Seurakunta on veloit-
tanut 45 kopeekkää (1 kyrk. m. bårkl. o kl 45). Kuolintiedoissa ei ole mainintaa

PERHEKORTTI

Lauri Ahtiainen (S. 1688, k. 1756 Sakkola Jaama, haud. 28.04.1756)

Puoliso:

Johanna Juhontr Susi (s. 1682 Sakkola Metsäpirtti, k. 1760 Sakkola Jaama, haud. 14.01.1760)

Lapset:

- (1) Yrjö Ahtiainen (s. 1719 Sakkola Jaama ?, k. 26.10.1794 Sakkola Jaama)
- (2) Matti Ahtiainen (s. 1712 Sakkola Jaama ?, k. 25.07.1772 Sakkola Jaama)
- (3) Valpuri Ahtiainen (s. 1713 Sakkola Jaama ?, k. 02.11.1803 Sakkola Saaronen)
- (4) Aune Ahtiainen (s. 1724 Sakkola Jaama, k. 01.04.1796 Sakkola Saaronen)
- (5) Tuomas Ahtiainen (s. 1720 Sakkola Jaama, k. 19.01.1798 Sakkola Jaama)
- (6) Juho Ahtiainen (s. 1728 Sakkola Jaama, k. 06.05.1783 Sakkola Jaama)
- (7) Anna Ahtiainen (s. 1733 Sakkola Jaama, k. 24.08.1746 Sakkola Jaama)

Lisätiedot:

HK 1724/68: Lauri mainitaan Jaaman toisena talollisena (Paavo Peltosen perhe ensin). Lauri on 36 vuotias ja vaimonsa Johanna Juhontr Johansdr) 32 vuotta. Heillä poika Yrjö (Jöran) 5 vuotta.

HK 1754/571: Lauri Ahtiainen perhe mainitaan Jaaman 1. talollisena. Hänen taloudessaan on mainittu: vaimo Johanna Juhontr, pka Yrjö Laurinpk ja vaimonsa Maria Turkkinen, Matti Laurinpk ja vaimonsa Maria Pietarintr, Tuomas Laurinpk, Juho Laurinpk sekä lastenlapset Juho Yrjöntr, David Yrjöntr, Jonas Yrjöntr, Anna Matintr ja Pauli Matinpk sekä (vallg) Margaretha Janduin. Näin ollen perheessä on yhteensä 14 verollista (aikuista).

Kuo: Bd Lars Ahtiainen on haudattu 28.04.1756 kirkon alle (i kyrkan). Kuolintiedon yhteydessä ei ole ikää.

Pentti Ahtiainen: Lauri Ahtiasen mainitaan maksaneen henkirahaa tai kirkonveroa kerran 20 äyriä ja kerran 15 äyriä.

Lähteet: RK 1748, HK 1724/68-54/571, Kuol (77 v)

Laurin iästä. Yllä mainittu syntymävuosi 1688 pohjautuu revisiokirjassa (1724) mainittuun ikätietoon (36 v). Johanna-puoliso elää leskenä neljä vuotta. Hän kuolee keskitalvella 1759/1760 ja hänet haudataan 14.01.1760 niin ikään kirkkoon ('14.1.1760 Jama, Ea Johanna Joh.dr. Susi 77 v; m.bårkl. o. klock. 13 cop. muldp. 16 c'). Lisätarkenteena on maininta omaisesta 'Lars Achtiainen'. Kuolintiedon mukaan Johanna on syntynyt vuonna 1683, mikä poikkeaa revisiokirjan perusteella lasketusta syntymästä v. 1682.

Laurin esipolvea en tunne. Sen sijaan hänen vaimonsa Johanna Juhontytären esipolvi avautuu vaimon kuolintiedon perusteella. Johanna on siis Juho Suden tytär. Koskapa Susi-suku on asunut Metsäpirtin kirkonkylän tietämissä ainakin 1600-luvulta lähtien, on syytä olettaa Johannan olevan täältä kotoisin. Tosin Susi-suvun edustajia oli varsin paljon tuolla alueella, niin Suomen kuin Inkerin puolen pitäjissä.

Kenen tytär Johanna sitten oli? Käytettävissäni ollut lähdeaineisto antaa yhden vastauksen. Savuveroluettelois-

sa (vuoden 1690, 1692, 1694 ja 1696) mainitaan Metsäpirtin kylässä asuneen Pausun, Ropotin ja Suden suvun. Suden suvun edustajista yksi oli Juho Heikinpoika 'Johan Hindrich' Susi. Juho on ollut naimisissa, koska hänellä mainitaan vaimo vuoden 1690 lähteessä. Juhon vaimon nimeä en tunne. Juhon isä Heikki lienee myös asunut Metsäpirtissä, joskaan häntä en ole toistaiseksi lähteistä löytänyt. Mikä yhteys Heikillä on vuoden 1651 asiakirjassa mainittuun Tuomakseen, on minulle myös avoin kysymys.

Mistä siis Lauri on saapunut? Ahtiainen asui 1600-luvun loppupuolella lähipitäjissä, Raudussa, Muolaassa, Kivennavalla ja kauempanakin. Tässäpä tutkittavaa itse kullekin. Sama arvoitus liittyy myös kahteen tuohon aikaan Metsäpirtin alueelle miniäksi tulleeseen Ahtiaiseen: Anna Heikintr Ahtiainen (1695-09.03.1785) Koukunmäellä Yrjö Ukkosen puolisona ja Maria Juhontr Ahtiainen (1705-05.01.1788) Jaamassa ja sittemmin Lehtimetsässä Risto Hämäläisen vaimona.

Ovatko kaikki kolme sukulaisia keskenään?

Laurilla ja Johannalla oli ainakin seitsemän lasta. Syntymäaikoja ei kenenkään osalta ole tiedossani, vain laskennalliset arviot rippikirja- ja kuolintietojen perusteella. Yrjö-poika lienee heistä vanhin. Pojista Yrjö avioitui ensin Maria Turkkinen (Sakkolan kirkolta) ja sitten naapurikylässä (Korhola) asuvan Helena Haapsaaren kanssa, Matti ensin Maria Kautiaisen (Metsäpirtin kylästä) ja sitten Anna Osakaisen (Rautu, Sirkiänsaari) kanssa, Tuomas Anna Mörsdyn (Rautu Potkela) kanssa ja Juho Neusaarella asuvan Anna Kempin kanssa. Tytöistä Varpu 'Valpuri' avioitui ensin Korholan kylässä asuvan Juho Metson ja sitten Jaaman kylässä asuvan leskimiehen, Martti Ulkolaisen kanssa. Aune-tytär avioitui Matti Lopenen kanssa Sakkolan Lapinlahden kylään

Lauri Ahtiaisella ja Johanna Sudella on laaja jälkipolvi. Jälkipolven edustajat ovat perustaneet oman sukuseuran, Metsäpirtin Ahtiaisten Sukuseuran, vaalimaan sukunsa perinnettä. Metsäpirtti Seuran hallituksen jäsenistä Airi Kosonen on Tuomaan jälkipolvea ja Ilmi Pesonen Yrjön jälkipolvea.

Taipaleen taistelijat vierailivat huhtikuun tarinaillassa

Taipaleen Taistelijat vierailivat Metsäpirtti Seuran tarinaillassa huhtikuussa. Perinteeksi muodostuneeseen tapaamiseen saapui kymmenen vierasta. Illan teemanä oli, miten välittää Taipaleen rintaman tapahtumat jälkipolville.

Kimmo Laulajainen kertoi seuran hankkeesta merkitä maastoon tärkeimmät paikat ja laatia tapahtumista opasvihkonen. Hankkeen toteutuminen vaatii venäläisten tahojen hyväksymisen.

Turun seudun metsäpirttiläiset

Metsäpirttiläisten Turun seudun kerho kokoontui kolmanteen tapaamiseen 21.4. Mynämäen kirjastoon. Samalla oli tilaisuus tutustua Metsäpirtti huoneeseen, jonka sukututkimusta palveleva mikrokortisto on entisestään karttunut.

Turun seudun kerhon puheenjohtajaksi valittiin Erkki Hiltunen ja sihteeriksi Niilo Kiiski. Keskustelun lomassa Kaino Tuokko esitteli teoksiaan. Tilaisuuteen osallistui 31 henkeä.

Turun kerhon seuraava tapaaminen on 15.9.2004 klo 17.00 Turun Upseerikerhon valkoisessa rakennuksessa.

Yhteystiedot: Erkki Hiltunen p. 0505908803,

s-posti: erkki.hiltunen@utu.fi

Niilo Kiiski p. 02-4383167, s-posti: niilo.kiiski@pp.nic.fi

TILAA OMA SUVANNON SEUTU!
KARJALAISTA ASIAA SAKKOLASTA, METSÄPIRTISTÄ JA VUOKSELASTA kahdeksan kertaa vuodessa - 20 euroa!

Kiinnostaako suku ja Metsäpirtti?

www.metsapirtti.net
www.sukuni.fi

Olethan tutustunut kotisivustoomme internetissä! Metsäpirtti Seuralla on ollut oma kotisivusto internetissä vuosikaudet.

Oheinen kotiseutumme kartta avautuuosoitteesta www.metsapirtti.net.

Sivuston takaa avautuu laaja tietopa-

ketti Metsäpirtin historiasta, nykypäivästä ja metsäpirttiläisten seurojen toiminnosta. Sieltä löydät tuoreimmat tiedot tulevista tapahtumista. Metsäpirtin historiasta kiinnostuneille on tarjolla tietoa lähes 1000 vuoden ajalta. Laajin historiallinen osuus käsittelee Metsäpirtin (Sakkolan) väestöä. Metsäpirtin asukkaiden vaiheita on esitelty 1500-luvulta lähtien pohjana Vatjan viidenneksen verokirja ja sen jälkeiset asiakirjat. Vä-

estö on esitetty pääosin kylittäin pohjautuen asiakirjatietoihin (henki- ja maakirjat sekä rippikirjat).

Tulossa ovat myös kunnanhallinnon pöytäkirjat sekä Metsäpirtin suojeluskunnan asiakirjat.

Sukututkimuksesta kiinnostuneet voivat sivuston avulla tarkentaa tietojaan Suomen Sukututkimusseuran tarjoaman HISKI-aineiston (www.genealogia.fi/hiski/) osalta.



METSÄPIRTTIIN JUHLIMAAN 2-5.7.2004!

Ripeät ilmoittautujat ehtivät vielä mukaan!

Matka: 2-5.7. majoitus Heimalassa, Valkjärvellä.

Matkan hinta: 260 EUR/hlö

Auton reitti: Uusikaupunki – Turku – Helsinki – Viipuri jne

Juhla 3.7. alkaa hartaushetkellä muistojen lehdossa ja kukkien laskulla Lahjoitumaatalonpoikien patsaalla.

Yhteinen lounas kulttuuritalossa (varmistamatta).

Iltapäivän vietto Vorken rannassa. Tarjolla kylätapaamisia, urheilullista kisaamista, laulua ja Laatokka.

Kahvin ja pullan kera tietysti!

Kotimatalla poiketaan Vaskelan kylään.

Illalla Kiviniemessä nuotiotulia ja makkaran paistoa, jos sää sallii.

4.7. kylät kutsuvat.

Saaroissa perustetaan Peltosten sukuseura. Tämä on haaste Peltoset!

Ilmoittautumiset viimeistään 18.5.

VUNUKAT METSÄPIRTTIIN 6.-8.8.2004

Matka 6-8.8.2004 majoitus Kiviniemessä. Hinta: 200 EUR/hlö.

Auton reitti: Uusikaupunki – Turku – Helsinki – Viipuri jne.

Ohjelmassa luontoretkeilyä, kyliin tutustumista, pitäjän historiaa, mahdollisesti paikallisen nuorison tapaamista ja rantaelämää Laatokan äärellä.

Tuo suvun nuoret näkemään juurensa!

Ilmoittautumiset viimeistään 20.6.

Ilmoittaudu: Ilmi Pesonen

puh. 09-694 6309 tai 040 7306166

s-posti: ilmi.pesonen@welho.com

Sivustoilla esitetään myös Metsäpirtin talot ennen talvisotaa karttapohjaan sidottuna. Talojen kohdalla on esitetty asukkaat 1939, talon aikaisemmat asukkaat ja eräiden talojen kohdalla myös evakkotaipaletta. Tavoitteena on kehittää sivustoa siten, että sitä kautta avautuu henkilöiden esipolvi. Tällöin lukija löytää helposti oman esipolvensa. Samalla löytyvät sukulaissuhteet eri talojen asukkaiden kesken. Otan ilomieliin vastaan kaiken lisätiedon, erityisesti evakko-aikaan liittyen. Myös taloihin liittyvät kirjoitukset ja valokuvat ovat tervetulleita.

Olen avannut myös sukututkimusta käsittelevät sivut osoitteessa www.sukuni.fi. Tarkoitukseni on tarjota sitä kautta sukututkimuksen perustiedot yli 100 vuotta vanhempien tietojen osalta, erityisesti Metsäpirtin alueelta. Avioliittojen kautta piiri toki laajenee käsittämään koko Suvannon Seudun alueen, kun tarkastellaan tilannetta esim. Vuoden 1700 tuntumassa. Jos kaipaat tietoa omasta esipolvestasi, niin ota tuki yhteyttä. Useimmissa tapauksissa tarjolla on tietoja aina 1600-luvun loppupuolelle asti, hyvällä onnella jopa kauempaakin.

Kalevi Hyytiä

Tuomaan Yrjön Aatamin Martin

Kaapren Simon Olavin poika

Tapparista

kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Norppakuja 6 A, 01480 Vantaa

Puh. 040-5022750

Internetsivut suunnitteilla?

Tarjolla palvelu, josta kaikki saman katon alta!

- kotisivutila · apu sivujen suunnitteluun · sivujen rakentaminen
- opastusta sivujen luomiseen ja päivittämiseen · sivujen päivitykset
- henkilökohtaista palvelua · näkyvän paikan sivuille sukuni.fi - osoitteen alta

Tutustu www.sukuni.fi - osoitteessa, tai ota yhteyttä sähköpostitse osoitteeseen sukuni@luukku.com!

Palvelun tarjoaa Tmi Tilkkutäkki / Eeva Hyytiä p. 044 - 3333 960

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ



95 vuotta täytti 6.2.2004 Emma Kangasniemi os.Kuparinen Niinisalon Taunlunkylässä. Äiti Katri os. Kallonen ja isä Martti Kuparinen.

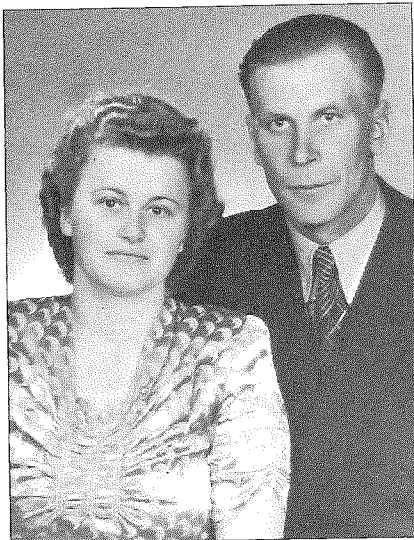
Emma on syntyperältään Sakkolan Lapinlahdelta. Sodan syttyessä Emman evakkotaival vei Urjalan Hakkilan taloon ja paluu takaisin Sakkolaan. Kotikonnuilla kohtasivat neito Karjalan ja sotilas Satakunnan, yhdessä lähtivät evakkokotipaaleille ja perustivat kodin kauas Karjalan mailta.

Vanhuudenpäiviä Emma viettää kotona pojan kanssa. Askel on lyhentynyt, mutta laulu raikaa ja karjalan muistot ovat liki sydäntä.

Merja Luukkonen



85 vuotta täytti 4.4.2004 Kaarlo Kuuppo Lempäälässä. Hän on kotoisin Sakkolan Vilakkalasta.



80 vuotta täytti 3.3.2004 Punkalaitumella Kirsti Kyllikki Vanha-Kuitti, o.s. Pekkanen. Vanhempien, Helena o.s. Haapsaaren ja Yrjö Pekkasen kotikylä Sakkolassa oli Riiska.



80 vuotta täytti 23.3.2004 Porissa Martta Tahvanainen, o.s. Ukkonen. Äidin, Amalia Laulajaisen, o.s. Ukkosen, kotikylä oli Sakkolan Riiska.



Pienen Otto Hermannin Ojalan isän äiti, isomummi Eira Loviisa Vehniäinen, o.s. Kuuppo, Sakkolan Volossulassa.

ta, täytti 75 vuotta 1.3.2004 Rautalamilla. Kakkukahvit nautittiin perhepiirissä.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ



80 vuotta täyttivät Juupajoen Korkeakoskella ent. maanviljelijä Olavi Loponen, syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa 19.4.1924, ja puolisonsa, ent. kirjakauppias Marjatta Irene, o.s. Anttila, syntynyt Ruoveden Muroleessa 5.2.1924.

He kumpikin toimivat nuorempina nykyisessä kotikunnassaan monissa luottamus- ja järjestötehtävissä. Nykyisin Olavi on Juupajoen Sotainvalidien puheenjohtaja, ja Marjatta puolestaan rahastonhoitajana. Myös eläkeliiton toiminnassa he ovat vielä mukana.

Olavin harrastuksena on menetetyt

kotiseudun ja sen tapahtumien muistelu. Hän on muistanut kirjoituksillaan lehteämme, ja on nyt mukana kokoamassa kotikylänsä Lapinlahden historiaa.

Marjatan harrastuksena on öljyväri-maalaus ja keramiikkatyöt. Kymmenet eriaiheet taulut ja sadat keramiikkaesineet ovat vuosien varrella menneet niitä haluaville. Myös valokuvaus on nuoruudesta saakka kuulunut harrastuksiin.

Pariskunta vietti yhteisiä merkkipäiviään 17.4. Juupajoen Suomalassa lukuisan sukulais- ja ystäväjoukon kanssa.



Arvo Meskanen, syntynyt 4.5.1929 Sakkolan Vilakkalassa, täyttää 75 vuotta. Merkkipäivänä ei juhlita.

"Kun mennyt menojaansa on lapsuus, ei se koskaan enää palaa. Sen puhtaat muistot sydämeesi paina ja säilytä ne aina. Suo niiden siihen sinettinsä valaa". (Aksell Gabriel Sjöström).



Valmistuneita

Arttu Peuhkuri valmistui maanviljelysteknikoksi 19.3.2004. Hänen molemmat isoisänsä ovat syntyneet Karjalassa. Kuvassa edessä vasemmalta isänisä Lauri Peuhkuri, s. 19.9.1921 Muolaan pitäjän Ylä-Kuusaan kylässä, äidinisä Kalevi Suikkanen, s. 9.9.1938 Metsäpirtin pitäjän Vaskelan kylässä. Takana vas. Antti Peuhkuri, Arttu Peuhkuri ja Marjatta Peuhkuri Vihdin Vanjärveltä.

Väitös

Sisätautien ja gastroenterologian erikoislääkäri Juha Kuisma väitteli lääketieteen tohtoriksi 23.1.2004 Helsingin yliopistosta. Väitös kuuluu sisätautien oppialaan. Vastaväittäjänä toimi dosentti Pekka Pikkarainen Tampereen yliopistollisesta sairaalasta. Juha Kuisma toimii sisätautien erikoislääkärinä Hyvinkään sairaalassa. Lempäälässä asuvat vanhemmat, Uuno ja Aino Kuisma, ovat molemmat kotoisin Sakkolasta, isä Luperan ja äiti Haidermaan kylästä.



Valmistunut

Noora Heltimoinen, s. 1978, on valmistunut elintarviketieteiden maisteriksi 19.3.2004. Noora aloitti opiskelunsa maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa Helsingin yliopistossa vuonna 1998. Nykyisin hän työskentelee projektitutkijana Helsingin yliopiston Viikin kampuksella.

Nooran isoisä Arvo Käppi on Sakkolan Röykkylästä, isoäiti Saarijärven Lannevedeltä.



Julkaisemme Suvannon Seudun joka numerossa

- *suruviestit
- *merkkipäivät
- *valmistuneet
- *ylioppilaat
- *kastetut
- *yms. perhejuhlat

Lähetä tiedot toimitukseen, liitä mukaan myös valokuva! Laita mukaan lähettäjän tarkat yhteystiedot, että materiaali voidaan palauttaa.

Tietojen lähettäjän vastuulla on kysyä lupa asianosaisilta tietojen julkaisuun.

SEURAAVA
SUVANNON SEUTU
ilmestyy juhannukseksi.
Aineistot toimitukseen
torstaihin 3.6. mennessä.

Lempäälän hautausmaasta tehdään kirjaa – kumpujen alla myös karjalaisia

Lempäälä-Seura tekee parhaillaan kirjaa, joka kertoo Lempäälän vanhassa eli kirkon ympärillä sijaitsevasa hautausmaassa lepäävistä suvuista ja henkilöistä. Tarkoituksena on selvittää mahdollisimman monen kirkkomaahan haudatun henkilön vaiheet.

Lempäälän vanhalle hautausmaalle, varsinkin sen ns. uudelle puolelle on päätynyt myös moni karjalainen. Hautakivien mukaan siellä on paljon Koirasia, Naskaleita, Nuoria ja monia muita. Jotta varmistaisi omaistensa tietojen saamisen kirjaan, olisi hyvä ottaa

yhteyttä tekijään Ritva Mäkelään. Tekijä lähettänyt monille kyselyjä, mutta kaikkia on mahdoton kirjeitse tavoittaa. Vielä ehtii, sillä aikaa on kesäkuun alkupäiviin.

Yhteydenotot:

Ritva Mäkelä
Kotitie 2 B 5, 37500 Lempäälä
puh. 3751 821
sähköposti: ritva.makela@koti.soon.fi

KUOLLEITA

Laura Pitkänen nukkui pois 92 vuoden ikäisenä Vilppulan vanhainkodissa 02.12.2003. Hän oli syntynyt Sakkolan Kaarnajoen kylässä Tuomas ja Maria Nallin kymmenestä lapsesta neljänneksi vanhimpana 18.01.1911 (ks. myös Suvannon seutu n:o 2, 2001, s. 2). Hän kävi koulunsa ja osallistui nuorisoseuratöihin harrastaen mm. näyttelemistä ja kuorolaulua Vilakkalan koulupiirissä. Hän avioitui samasta kylästä tutun Toivo Pitkäsen kanssa.

Talvisodan jälkeen Pitkäset päätyivät Vilppulaan. Jatkosodan aikana Laura Pitkänen huolehti pienestä tyttärestään ja suvun muun naisväen kanssa yhteisestä toimeentulosta. Rauhan tultua Pitkäset asettuivat Elämäntaipaleen kylään viljelemään Särkinen -nimistä pientilaa. He saivat neljä tyttäretä. Laura Pitkänen oli opetellut ompelamisen taidon jo nuorena ja hän hankkikin tärkeän siivun elannosta tekemällä vaatteita lähiseudun ihmisille.

Muistan mummoni elämänmyönteisenä, työtä pelkäämättömänä ja aina hyväntuulisena ihmisenä jolla ei ollut koskaan pahaa sanottavaa kenestäkään. Hän huolehti siitä että meillä, samoin kuin kaikilla heinä- ja perunannostotalkoisiin osallistuvilla ystävillä oli aina pöytä täynnä hyvää ja aitoa maalaisruokaa. Väsymättömän uurastuksensa avulla, yhdessä pappani kanssa, hän oli nostonut perheensä talouden puutteellisista sodan jälkeisistä vuosista taas jaloilleen. Lehmiä ei ollut monta, mutta mummoni piti huolen laadusta. Hänelle oli erittäin tärkeää että pieni navetta ja kaikki maidon kanssa tekemisissä olevat ämpärit ja muut välineet puhdistettiin viimeisen päälle ennen ja jälkeen jokaisen käytön. Tämän tunnustuksen antoi myös alueen meijeri joka palkitsi isovanhempani monet kerrat. Tuotteen hyvyttä ei siis määritelty tilan koon, vaan muiden kriteerien perusteella.

Minulle hän oli aito vanhan ajan mummo lämpöisessä mummolassaan pienellä mäellä, peltotilkkujen, notkuvien omenapuiden ja humisevien kuusten keskellä. Värikkäät kukat loistivat hoide-



Laura ja Toivo Pitkänen omassa tuvassaan 1980-90-lukujen vaihteessa.

tuissa penkeissään, pyykkiä kuivuiivat nurkan takana tuulella ja tuvasta levisi milloin tuoreen pullan, leivän tai karjalanpiirakan tuoksu. Ja mummoni oli saanut sen kaiken aikaan, omalla rauhallisella, vaatimattomalla tavallaan. Niin monet kerrat istuin poikasena mummon piharapulla kesäaurion lämmössä, kuunnellen kiireettömänä puhtaan maaseuden turvallisia ääniä, mehiläisten pörinää, käen kukuntaa ja isovanhempiani touhuamista askareissaan. Siinä oli äärettömän hyvä olla ja toivoin kaiken sen onnen jatkuvan aina saman-

laisena.

Mutta aika kulki, ja nyt on näin. Pappani kuoli jo viisi vuotta aiemmin (ks. Suvannon seutu n:o 2, 1999, s. 16) ja nyt he nukkuvat rinnakkain viimeistä unta. Meillä muilla on heistä jäljellä enää muistot, mutta sitäkin kultaisempia. Täytyy vain toivoa että niiden kannustamana ja velvoittamana perintönä ymmärtäisi antaa omalle jälkikasvulleen edes palan siitä hyvästä mitä itse sai edeltäjiltään!

Mika Ratas

KUOLLEITA



Onni Ukkonen, syntynyt 17.3.1924 Sakkolassa, kuoli 2.12.2003 Seinäjoella keskussairaalassa. Kotikylä Sakkolan Riiska, viimeisin kotipaikka Alavus. Vanhemmat Maria o.s. Karvanen ja Aleksander Ukkonen.

RETKIÄ SUVANNON UNOHTUNEILLE SULKULINNAKKEILLE YM

ETULINJAN RANNIKKOTAISTELIJOIDEN JÄLJILLÄ 31.5. – 2.6.

- Kekinniemen ja Patoniemen sulkulinnakkeet, Kaarnajoen ja Järisevän rannikkopatterit, Sortanlahti, Käkisalmi, Kurkijoki, Lahdenpohja, Sortavala. 270 euroa

SUVANTO – TAIPALE – KONEVITSA 3. – 6.9.

- Suvannon sulkulinnakkeet, Taipaleen rannikkopatterit, Sortanlahti. Konevitsan saari, luostari sekä Konevitsan eteläpatteri ja pohjoispatteri. 250 euroa.

Lisäksi: - MANTSINSAARI – AUNUS 10. – 13.9.04

- ÄÄNISEN RANNIKKOPRIKAATIN JÄLJILLÄ 16. – 19.9.

Matkanjohtaja komentaja evp Erkki Marttila
02-2355410, 050 3518111, erkkimarttila@luukku.com

WWW.LUMOAVALAATOKKA.TK

Karjalaiset kesäjuhlat Joensuussa 18.-20.6.

Perjantai 18.6.

Klo 8 Juhlakanslia avaaminen
Klo 11 Kahden puolen rajaa -seminaari
Klo 16 Retki Ilomantsiin
Klo 18-20 Ohjelmallinen yhteislauluilta

Lauantai 19.6.

Klo 8 Juhlakanslia avataan
Klo 9-20 Karjalainen tori ja näyttelyt
Klo 9 Tutustu Joensuun toriin, torilava/kävelykatu
- kuorot, ohjelmaryhmit ym.
Retkiä Bunkkerimuseoon
Klo 9 Kyykkäkisat,
Klo 11 Karjalan maraton
Klo 9.30 Piirakkakilpailu
Klo 11 VIP-piirakkakilpailu
Klo 11 Kuorokavalkadi
Klo 12 Nuorten ohjelmaa koko päivän
Klo 13.30 Tervetuliaisjuhla ja "Karjalainen rapsodia" I
osa
Klo 17 Viipurin Lauluveikkojen konsertti
Klo 18.30 Karjalaisen kansan messu
Klo 18 Ortodoksinen vigilia
Klo 9 Kansantanssikonsertti
Klo 20 Konserttitanssiaiset
Pitäjäkahvilat, päivän aikana pitäjätapaamisia

Sunnuntai 20.6.

Klo 8 Juhlakanslia avataan
Klo 9 Näyttelyt ja karjalainen tori
Klo 9 Kunniakäynnit muistomerkeillä
Klo 10 Jumalanpalvelukset
- Pyhän Nikolaoksen kirkko: liturgia arkkipiispa Leo
- Joensuun ev.lut kirkko: saarnaa piispa Wille Riekkinen
Klo 11.45 Kulkueen järjestäytyminen
Klo 12.15 Kulkueen lähtö
Klo 14.30 Päiväjuhla "Karjalainen rapsodia" II
Aikataulu- ja ohjelmamuutokset mahdollisia

YHTEYSTIEDOT:

Juhlien pääsihteeri Elli Oinonen-Edén
Kesäjuhlatomisto: Malmikatu 1, 80100 Joensuu
Postiosoite: PL 167, 80101 Joensuu
Sähköposti: karjalaiset.kesajuhlat@jns.fi
Puhelin: toimisto (013) 226 375,
pääsihteeri 050-4058 110

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan. Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun, sekä Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari
Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03- 3748 410

Sakkolan historia II maksaa 13,50 euroa ja Sakkolan kylät tuvasta tupaan 18,50 euroa
Postilähetuksista peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

SAKKOLAN PITÄJÄ- JUHLAN VIDEO

Saatavissa nyt myös 50 minuutin mittainen pitäjäjuhla-video kesän 1997 juhlista Sakkolassa. Tilaa värikäs dokumentti historiallisista juhlallisuuksista Karjalan kotikunnuilta hintaan 25,50 euroa. TILAUKSET: Ilpo Kuparinen
puh. (03) 3738 195 tai 0400-307 550.

WWW.SAKKOLA.FI

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU
Puh. 367 6100

SAKKOLA-MUSEO/ SAKKOLA-SÄÄTIÖ

PL 15
37500 Lempäälä



SEURAAVA SUVANNON SEUTU

ILMESTYY KESÄKUUSSA
JUHANNUKSEN ALLA
Aineistot oltava toimituksessa
viimeistään torstaihin
3.6. mennessä.

Tilauskuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun hintaan 20 euroa vuosikerta 2004

Nimi:

Osoite:

Lahjatilauksen saaja:

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä.
Tai tilaa sähköpostitse: marjo.ristila-toikka@luukku.com

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
p. 03-3752 525, 050-3839 683
hannu.turkinen@lempaala.fi

Aaro Viskari, varapuheenjohtaja
Helsingintie 32, 37560 Lempäälä,
p. 03-3676 190, 0400-836656

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
p. 02- 762 8152, 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Eila Aro, puheenjohtaja
Viikkokuja 4 A 3, 02200 Espoo
p. 09- 884 9402

HOVINKYLÄSEURA

Soini Hartikainen, puheenjohtaja
Jähkyentie 66, 14700 Hauho
soini.h@surfeu.fi
p. 03 -675 1482, 0400 -207 844

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24
33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 050 - 553 8607

Sukututkimusasiat

Pentti Warvas, Tervatie 25
03100 Nummela
pentti.warvas@dnainternet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)

Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152

METSÄPIRTTI
SEURA RY

Kalevi Hyytiä,
puheenjohtaja
Kausantie 22, 15560 Nastola
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Kimmo Laulajainen,
varapuheenjohtaja
Kaarikuja 1 A 3, 00940 Helsinki
p. 09-304 854, 040534 5062

Ilmi Pesonen,
sihteeri

Porslahdentie 10 A 13,
00960 Helsinki
p. 09-694 6309, 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

KIRVESMÄKI
KERHO RY

Aulis Ukkonen
Kirkkotie 21 A, 01700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI-
JÄRJESTÖT-
TOIMIKUNTA

Leo Laulajainen, puheenjohtaja
Tulustie 6 as 3, 32440 Alastaro
p. 04004 89059

ETELÄ-POHJANMAAN
METSÄPIRTTILÄISET

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 06-4771300, 050599 7720

Mauno Hämäläinen
Vaasantie 270, 61600 Jalasjärvi
p. 06-456 0482, 040527 4960

TAMPEREEN
METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Pienkodink. 5 C 8, 33560 Tampere
p. 040565 0905

UUDENKAUPUNGIN
METSÄPIRTTIKERHO

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

SUVANNON
SEUTU

**Suvannon ympäristön
kotiseutulehti vuodesta 1957**
Julkaisija: Sakkola-Säätiö
Ilmestyy vuonna 2004 8 kertaa

Tilaushinta

20 euroa/vuosikerta

Ilmoitushinnat

0,20 euroa palstamillimetri (+alv 22%)

Toimitus

Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä
Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448 iltaisin
marjo.ristila-toikka@luukku.com

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen,
puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Vuoksenan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
p. 03- 363 1750 tai 050-553 8607.
taisto.virkki@luukku.com

Toimituskunta

Esko Kallonen
Eero Koppanen
Ritva Koski
Juha Kuisma
Hannu Paukku
Aila Alanen
Ilmi Pesonen
Taisto Virkki

Kirjapaino Koski-Print,
Valkeakoski

METSÄPIRTTI
ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107

Markku Lemmetti

02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi